

Miljøgodkendelse

Udvidelse af kvægproduktion

Solbjergvej 23, 6705 Esbjerg Ø

29.7.2019

Teknik & Miljø
Esbjerg Kommune

ESBJERG KOMMUNE

Natur & Vandmiljø

Torvegade 74

6700 Esbjerg

Telefon: 7616 1616

E-mail: miljo@esbjergkommune.dk

Web: www.esbjergkommune.dk

Sag nr.: 19/11114

Sagsansvarlig: Anli

Copyright: Alle kort og luftfoto: copyright DDO ®, ©COWI

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	4
GODKENDELSE TIL UDVIDELSE OG DRIFT AF HUSDYRPRODUKTION	5
EJENDOMS- OG BEDRIFTSOPLYSNINGER	5
FORUDSÆTNINGER OG VILKÅR.....	5
UDNYTTELSE OG BORTFALD	9
MEDDELELSESPLIKT.....	10
ØVRIGE FORHOLD.....	10
OFFENTLIGGØRELSE.....	10
KLAGEVEJLEDNING	10
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	12
INDLEDNING	12
BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET	12
Husdyrbrugets beliggenhed.....	13
Driftsbygninger.....	14
Dyrehold, staldsystem og produktionsareal	15
Foder	19
Husdyrgødning	19
Ressourceforbrug.....	20
Affald	22
Spildevand/restvand	23
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – LUGT, STØJ, MM.	24
Lugt	24
Støj og rystelser	25
Støv, fluer og skadedyr	29
Lys.....	29
Driftsforstyrrelser og uheld	30
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNINGER AF LANDSKAB OG NATUR	32
Landskab og kulturmiljø.....	32
Ammoniakupåvirkning af naturområder.....	33
Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	38
BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT).....	39
ALTERNATIVE MULIGHEDER	40
BEMÆRKNINGER I FORBINDELSE MED INDLEDENDE ANNONCERING AF DET ANSØGTE PROJEKT	40
HØRING	40
SAMLET VURDERING	41
BILAG 1	43
BILAG 2	44
BILAG 3	48

Indledning

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af husdyrproduktionen på Solbjergvej 23, 6705 Esbjerg Ø i Esbjerg Kommune. Vilkårene sikrer, at udvidelse og drift af husdyrbruget kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, landskab, jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr.

På baggrund af ansøgningen inklusiv den udarbejdede miljøkonsekvensrapport har Esbjerg Kommune foretaget en samlet vurdering af ansøgningen. Denne vurdering fremgår af afsnittet *miljøteknisk beskrivelse og vurdering*. Af afsnittet fremgår også en begrundelse for de stillede vilkår.

Forslaget til miljøgodkendelse har været i offentlig høring i 30 dage. I forbindelse med den offentlige høring er der kommet bemærkninger fra naboen på Sdr. Skadsvej 46H, 6705 Esbjerg Ø. De indkomne bidrag, og Esbjerg Kommunes bemærkninger til disse, fremgår af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering under afsnittet "høring".

Godkendelse til udvidelse og drift af husdyrproduktion

Esbjerg Kommune har afgjort, at kvægbruget på Solbjergvej 23, 6705 Esbjerg Ø kan udvides som ansøgt.

Godkendelsen omfatter:

- En udvidelse af produktionsarealet fra 2.331 m² til 3.511 m².
- Etablering af 2.370 m² ungdyrstald, 120 m² kalveplads og to robothuse på i alt ca. 66 m².
- Etablering af 1.350 m² ensilageplads og 4.000 m³ gyllebeholder.

Godkendelsen meddeles efter § 16a i lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.(husdyrbrugloven).

Der er nærmere redegjort for de vurderinger der ligger til grund for afgørelsen i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Ejendoms- og bedriftsoplysninger

Godkendelsen gives til husdyrbruget beliggende Solbjergvej 23, 6705 Esbjerg Ø, matrikel nr. 5a Skads, Esbjerg Jorder. Ejendomsnummeret er 5610147884. Bedriftens CVR nr. er 24984435 og CHR nr. er 45794. Husdyrbruget ejes og drives af Gerhardus Johannes Josephus Sutman, Solbjergvej 23, 6705 Esbjerg Ø.

Forudsætninger og vilkår

Esbjerg Kommune forudsætter, at husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen, skema nr. 210575. Godkendelsen meddeles på vilkår, der sikrer at husdyrbruget med det ansøgte ikke medfører væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen meddeles på følgende vilkår:

Husdyrproduktion

1. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:

Staldnavn	Dyregruppe samt staldsystem	Produktionsareal m ²
6 (kostald – løsdriftsstald)	Alle kvæg: Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) Alle kvæg: Dybstrøelse	1.865 69
7 (kalveplads)	Alle kvæg: Dybstrøelse	40
8 (ungdyrstald)	Alle kvæg: Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb eller andet gulvsystem med samme eller lavere ammoniakfordampning Alle kvæg: Dybstrøelse	1.054 483

Indretning og drift

2. Ændringer i ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal meddeles Esbjerg Kommune.
3. Husdyrbruget og dens omgivelser skal renholdes så det ikke giver anledning til gener for omgivelserne.

4. Der skal indsendes digital graveansøgning for gravearbejdet i forbindelse med rørledning under vejen til ny gyllebeholder.

Husdyrgødning og ensilage

5. Arealet til opbevaring af fast husdyrgødning på møddingsplads (bygning 12b) fra kvæg, heste, får og geder, må maksimalt være 135 m².
6. Overfladearealet af den nye gyllebeholder (bygning. 11), må maksimalt være 1.138 m².
7. Overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn og lign skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
8. Påfyldning af gyllevogne og lignende skal ske enten med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb eller foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning eller. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter, at perioden med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Pladsen skal mindst have tæthed og faldforhold svarende til kravene i Landbrugets Byggeblad nr. 103.11-2.
9. Arealet på den nye ensilageplads må maksimalt være 1.350 m² (15 m x 90 m).

Råvarer og hjælpestoffer

10. Ved håndtering af brændstof, smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand.
11. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
12. Opbevaring af olier og kemikalier skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes forskrift for opbevaring af olie- og kemikalier.

Affald

13. Opbevaring af erhvervsaffald, herunder olie- og kemikalieaffald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes Regulativ for erhvervsaffald.
14. Bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald og øvrigt affald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes til enhver tid gældende regulativer.

Ammoniakfordampning

15. I den nye ungdyrstald skal produktionsarealet i staldafsnit med flydende gødning (jf. kort 3a og 3b) etableres med faste, drænedede gulve med skraber. Gulvet skal være udført med ajleafløb og lysningsarealet til ajleafløb må maksimalt udgøre 5 % af det samlede gangareal i staldafsnittet. Der skal foretages skrabbninger hver 2. time og skraberens skal være forsynet med timer. Tværgange som ikke skrabbes automatisk skal hver dag rengøres manuelt 2-3 gange.

Enhver form for driftsstop af skraberer skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Logbog, servicefaktura eller lignende der dokumenterer, at skraberer/robotskraberer er drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen.

Alternativt kan der vælges et andet gulvsystem med samme eller lavere ammoniakfordampning (4 %).

I den øvrige del af stalden skal der etableres dybstrøelse i enkeltbokse til kalve, fællesbokse til kalve og syge- og kælvningsbokse.

Spildevand

16. Afløbsplan, der beskriver afløbsforhold fra den nye stald, kalveplads og ensilageplads, skal indsendes til Esbjerg Kommune. Med afløb menes både afløb for flydende husdyrgødning og vand. Afløbsplanen skal være udført af autoriseret kloakmester og indsendes til Esbjerg Kommune senest 1 måned efter byggeriet af afsluttet.
17. Etablering af udsprinklingsanlægget skal følge det aktuelle byggeblad for udsprinkling af overfladevand fra ensilagesilo og ensilageplads, som p.t. er 103.09-05. Dog skal der altid være en bufferkapacitet på min. 2 måneder f.eks. i gyllebeholder, som kan anvendes i de tilfælde hvor forholdene til udsprinkling ikke er tilstede (f.eks. frost, tøbrud eller regnsky).

Lugt

18. Husdyrbrugets drift må ikke give anledning til lugtgener som af tilsynsmyndigheden vurderes at være væsentlige for området.

Transport

19. Der skal søges særskilt om ændrede adgangsforhold (nye indkørsler) til ejendommen og gyllebeholderen. Ansøgningen skal sendes til vejogpark@esbjergkommune.dk

Støj

20. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbruget må i intet punkt- målt eller beregnet ved nærmeste nabobeboelse med tilhørende arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier.

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	8 timer

Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	1 time
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	½ time

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd-niveauer i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Reference-tiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden.

Støjvilkårene omfatter al støj fra husdyrbruget på ejendommens bygnings-parcel, det vil sige også støj fra andet en faste tekniske installationer.

21. Maksimalværdien af støjniveauet om natten (kl. 22.00 - 07.00) må ikke overstige 55 dB (A) i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land.
22. Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i ovennævnte vilkår er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor husdyrbrugets grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen." Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling – ekstern støj".

Støv

23. Driften af husdyrbrugets anlæg må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal.

Skadedyr

24. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).
25. Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Lys

26. For at undgå lysgener skal lyset slukkes når det ikke er påkrævet for produktionen eller af dyrevelfærdsmæssige årsager.
27. Lyset i staldbygningerne skal i tidsrummet 22:00-06:00 slukkes eller sænkes til 25 lux.

Landskabelige værdier

28. Der skal etableres 3-rækkede læhegn syd for ny gyllebeholder og ny stald. Læhegnene skal bestå af hjemmehørende træer og buske. Der plantes i overensstemmelse med principskitsen (kort 6) og landskabsanalysen (bilag 2).

29. Beplantningsbælte syd for eksisterende gyllebeholder skal bevares. Placering og udstrækning fremgår af principskitzen (kort 6) og landskabsanalysen (bilag 2).
30. Gyllebeholderen vest for Skads Mosevej skal fjernes når den ikke længere er i drift.
31. Den samlede højde på det ansøgte byggeri (stald, gyllebeholder) må ikke overstige 10 meter over terræn.

Uheld

32. Der skal udarbejdes en beredskabsplan som fastlægger, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre påvirkning af omgivelserne. Beredskabsplanen skal revideres årligt og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på "at stoppe uheldet" og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke eksterne/interne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på husdyrbruget, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Ophør

33. Ved ophør af bedriften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Al miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.

Udnyttelse og bortfald

En godkendelse efter §16a bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter, at godkendelsen er meddelt. Hvis en del af godkendelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen for denne del.

Med udnyttet menes her, at byggeriet faktisk er afsluttet.

Hvis en godkendelse efterfølgende ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når mindst 25 % af det tilladte eller godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 % af det mulige indenfor rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Meddelelesespligt

Kommunens godkendelse gælder for det konkrete projekt. Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde der indebærer forøget forurening før udvidelsen eller ændringen er godkendt. Hvis der sker ændringer i grundlaget for kommunens vurdering, skal der indsendes en ny ansøgning til kommunen. Dette gælder for eksempel ændringer i forhold til størrelsen af produktionsarealet, ændringer i dyretypen eller ændringer af staldsystem. Esbjerg Kommune skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til husdyrbrugloven. Øvrige relevante godkendelser og tilladelser skal indhentes særskilt.

Etablering af nye anlæg må ikke igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Esbjerg Kommune. Visse anlæg kræver dog ikke byggetilladelse. Det anbefales at kontakte Byggeri, Esbjerg Kommune for afklaring heraf.

Terrænregulering kan kræve landzonetilladelse og i nogle tilfælde også tilladelse efter anden lovgivning. For eksempel fastsætter vandløbsloven, at der ikke uden tilladelse må ændres på vandets naturlige afløb til anden ejendom eller hindre det naturlige afløb af vand fra højere liggende ejendomme. Kontakt Byggeri, Esbjerg Kommune inden du terrænregulerer, for at få en vurdering af hvilke tilladelser der evt. kræves.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Offentliggørelse

Afgørelsen annonceres den 30. juli 2019 på Miljø- og Fødevareministeriets Digital MiljøAdministration (www.dma.mst.dk) og Esbjerg Kommunes hjemmeside (Esbjerg Kommunens hjemmeside www.esbjergkommune.dk/om-kommunen/annoncer/landbrug.aspx).

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber den 27. august 2019 kl. 23:59.

Klageberettigede er ansøger, Miljøministeren, Styrelsen for Patientsikkerhed, enhver der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, samt foreninger og organisationer i det omfang de har klageret.

En klage skal indsendes via Klageportalen. Klageportalen kan findes via forsiden på www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk. Man logger sig på med NEM-ID.

Klagen sendes automatisk via Klageportalen til Esbjerg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Esbjerg Kommune i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning via mail til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen.

Når man klager opkræves der et gebyr. Gebyret er 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen og tilbagebetales hvis:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Afgørelsen kan desuden indbringes til prøvelse hos domstolene inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Udnyttelse af godkendelsen

Miljøgodkendelsen indeholder opførelse af byggeri uden tilknytning til ejendommens hidtidig bebyggelsesarealer. Derfor kan du jf. § 81 i Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., først udnytte godkendelsen efter klagefristens udløb.

Som udgangspunkt har en eventuel klage opsættende virkning, således at godkendelsen først kan udnyttes når Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet endelig afgørelse i sagen. Det vil være Miljø – og Fødevareklagenævnet, som kan oplyse om hvorvidt en klage har opsættende virkning.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Husdyrbruget på Solbjergvej 23, 6705 Esbjerg Ø har søgt om at udvide dyreholdet.

Denne del af godkendelsen indeholder en nærmere beskrivelse af det ansøgte og en vurdering af de miljøpåvirkninger, som ansøgningen giver anledning til.

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i ansøgningen inklusiv miljøkonsekvensrapporten samt de beskyttelsesniveauer og retningslinjer, der er i husdyrbrugloven og tilhørende bekendtgørelser og vejledning¹. Påvirkningen af omgivelserne er beskrevet og vurderet dels i forhold til gener for omkringboende (lugt, støj, støv, fluer m.v.), og dels i forhold til påvirkning af miljø, natur og landskab.

Beskrivelse af husdyrbruget

Gerhardus Sutman ønsker at udvide sin kvægbesætning på Solbjergvej 23, 6705 Esbjerg Ø.

Der ønskes opført en ny ungdyrstald på ca. 2.370 m², kalveplads på 120 m², to robothuse på i alt ca. 66 m², ensilageplads på ca. 1.350 m² og gyllebeholder på 4.000 m³.

På vegne af ansøger har Sagro den 1. april 2019 indsendt ansøgning om miljøgodkendelse via det it-baserede ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk. Som en del af ansøgningen er der også indsendt en miljøkonsekvensrapport.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen har der været behov for supplerende oplysninger. Der har været mailkorrespondance med ansøgers konsulent og ansøgningsskemaet har nr. 210575 og er version 1.

Ansøger ejer og driver også Skads Byvej 99, hvor der er en husdyrproduktion. Ejendommen har en miljøgodkendelse fra maj 2014 til en produktion på 285 kvier (5-25 mdr.). Der er fortsat kvier på ejendommen i dag. Ved gennemførelse af det ansøgte projekt på Solbjergvej 23 vil produktionsanlægget på Skads Byvej 99 enten blive lejet ud, eller produktionen vil løbende blive reduceret. Afstanden i mellem de to ejendomme er ca. 2,4 km i fugleflugtslinje.

På baggrund af afstanden, og at ejendommene hver især kan drives som selvstændige enheder, vurderes det, at der ikke er tale om en teknisk og forureningsmæssig forbindelse, jf. Husdyrlovens § 16c, imellem Solbjergvej 23 og Skads Byvej 99. Der ansøges derfor en særskilt miljøgodkendelse til husdyrproduktionen på Solbjergvej 23.

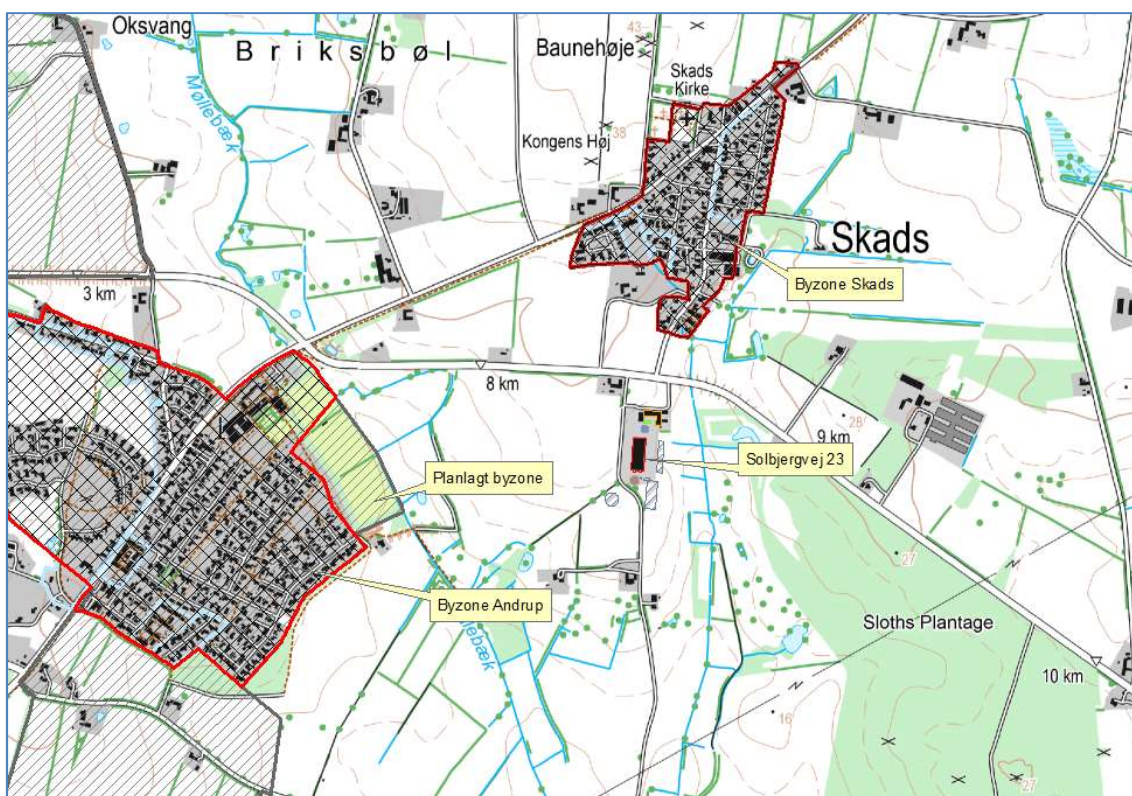
---

¹ Husdyrbrugloven (LBK nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.); Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (BEK nr. 718 af 8. juli 2019 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug); Husdyrgødningsbekendtgørelsen (BEK nr. 1076 af 28. august 2018 om erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. med senere ændringer) samt Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning.

Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget er beliggende i landzone i område "10-030-250 Skads Mose" i Esbjerg Kommuneplan 2018-2030. Anvendelsen fastlægges til grønt danmarkskort med det sigte beskytte og udvikle levesteder og spredningskorridorer for vilde dyr og planter samt beskytte landskabelige og kulturhistoriske værdier. Der må ikke tilføjes etableret eller ændret anlæg, så de naturmæssige og landskabelige værdier forringes. Ny bebyggelse og anlæg skal søges placeret uden for det grønne danmarkskort. Er det ikke muligt, stilles der krav om afskærmende beplantning. Eksisterende landbrug kan fortsættes i områderne.

Placeringen af husdyrbruget fremgår af kort 1.

Kort 1. Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget ligger ca. 218 m fra eksisterende byzoneområde (Skads). Nærmeste samlede bebyggelse ligger længere væk end byzone, og afstandskravet er derfor overholdt.

Nærmeste nabobeboelse Solbjergvej 19 ligger ca. 88 m fra husdyrbruget.

Husdyrbrugloven fastsætter en række afstandskrav til husdyrbrugets beliggenhed.

De gældende afstandskrav og de aktuelle afstande fremgår af nedenstående tabel. Afstanden er målt fra nybyggeri, hvis ikke andet er angivet.

Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Nabobeboelse	88 m	Målt fra eksisterende kalvestald	50 m
Lokalplanområde	382 m	Lokalplanområde i Skads målt fra kalvestald	50 m

Byzoneområder	218 m	Målt fra eksisterende kalvestald	50 m
Sommerhusområde	>50 m	Der er intet sommerhusområde i nærheden	50 m
Naboskel	105 m	Målt fra ny plansilo til skel mod øst	30 m
Beboelse på samme ejendom	0 m	Målt fra eksisterende kalvestald	15 m
Levnedsvirkksomhed	>25 m	Der er ingen i nærheden	25 m
Almen vandindvindingsanlæg	>50 m		50 m
Ikke almen vandindvindingsanlæg	51 m	Egen drikkevandsboring	25 m
Vandløb	27 m/107 m	Målt fra ny plansilo: 27 m til grøft og 107 m til vandløb.	15 m /100 m for gyllebeholder til åbent vandløb
Dræn	>15 m		15 m
Sø	259 m	Målt fra ny gyllebeholder til sø mod sydvest	15 m/100 for gyllebeholder til sø > 100m ²
Offentlig vej	15 m		15 m
Kategori 1 og 2 natur	>10 m		10 m

Tabel 1. Oversigt over afstande sammenholdt med afstandskrav i husdyrlovgivningen.

Husdyrbruget opfylder de gældende afstandskrav.

Driftsbygninger

I forbindelse med det ansøgte projekt opføres der en ny stald på ca. 30 x 79 m (bygning 8), med et produktionsareal på 1.537 m². Staldsystemet bliver dybstrøelse og i løsdriftsstalden ECO-floor, som er et gulvsystem med 4 % ammoniakfordampning. I gulvets spalteåbninger monteres gummiindsatser til at reducere spalteåbningerne. Ansøger ønsker en fleksibilitet til at vælge et alternativt gulvsystem med samme eller lavere ammoniakfordampning.

Derudover opføres der en ny gyllebeholder på 4.000 m³ (bygning 11), kalveplads på 8 x 15 m (bygning 7) og en udvidelse af plansiloerne på 15 x 90 m (bygning 14).

I den eksisterende løsdriftsstald (bygning 6) ændres en nuværende dybstrøelsesboks til sengestald med spalter. Der tilføjes således ca. 50 m² til sengestalden, mens dybstrøelsesarealet i stalden bliver reduceret. Arealet bagved det nye sengeafsnit vil blive brugt til opbevaring. I den sydlige ende af stalden etableres to mindre tilbygninger med malkerobotter. Den enkelte tilbygning bliver ca. 33 m² (4,5 x 7,2 m), hvoraf produktionsarealet udgør 4 m². Øvrige produktionsarealer er uændrede.

Til opbevaring af fast husdyrgødning anvendes en tidligere plansilo (bygning 12b). Gødningsandelen er angivet til 135 m².

Mellem den nye ungdyrstald og eksisterende løsdriftsstald etableres en drivgang. Denne er nærmere beskrevet under afsnittet om husdyrgødning.

På ejendommen vil der efter udvidelsen være følgende bygninger, som angivet i nedenstående tabel.

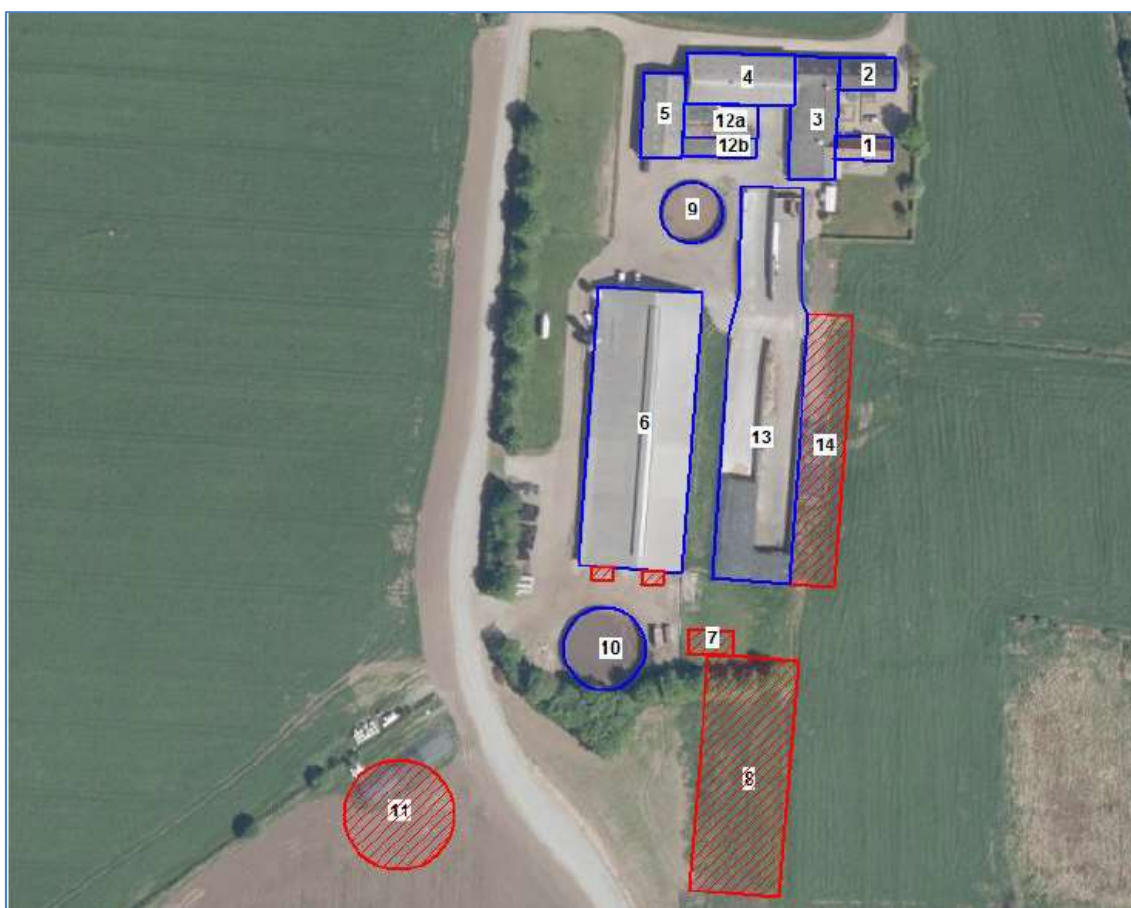
Nr.	Anvendelse	Areal / rumfang
1	Beboelse	140 m ²
2	Lade	140 m ²

3	Kalvestald (tages ud af drift - ændres til opbevaring)	575 m ²
4	Ungdyrstald (tages ud af drift)	537 m ²
5	Maskinhus	366 m ²
6	Løsdriftsstald (kostald) inkl. 2 tilbygninger til malkerobotter	3.210 m ²
7	Ny kalveplads	120 m ²
8	Ny ungdyrstald	2.370 m ²
9	Gyllebeholder	355 m ² /1.300 m ³
10	Gyllebeholder	625 m ² /2.500 m ³
11	Ny gyllebeholder	1.138 m ² /4.000 M ³
12a	To plansiloer	245 m ²
12b	Plansilo ændres til møddingsplads	135 m ²
13	Plansiloer	600 m ² + 1.272 m ²
14	Nye plansiloer	1.350 m ²

Tabel 2: Bygningsforklaring

Driftsbygningernes placering fremgår af kort 2.

Kort 2: Situationsplan

Dyrehold, staldsystem og produktionsareal

I ansøgningen er der for hvert staldafsnit angivet oplysninger om dyretype, staldsystem og produktionsareal. Oplysningerne fra ansøgningen fremgår af nedenstående tabel.

Produktionsarealet er fremkommet på baggrund af byggetegninger, suppleret med opmåling af nakkebomsarealet og ældre stalde.

Af § 34 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fremgår det, at kommunen skal foretage en samlet vurdering af alle udvidelser foretaget indenfor de seneste 8 år. Ansøgningen indeholder derfor oplysninger om både ansøgt drift, nudrift og 8 årsdrift.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udeglænde	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
6. Løsdriftsstald	3210	Naturlig ventilation	6 m	(#157594) Flexgruppe: Alle kvæg: Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) (#157593) Flexgruppe: Alle kvæg: Dybstrøelse	0 0	1863 69
8. Ny stald	2370	Naturlig ventilation	6 m	(#157601) Flexgruppe: Alle kvæg: Fast drænet gulv med skraber og øjlefløb (#157600) Flexgruppe: Alle kvæg: Dybstrøelse	0 0	1054 483
7. Ny kalveplads	120	Naturlig ventilation	3 m	(#158813) Flexgruppe: Alle kvæg: Dybstrøelse	0	40
Sum						3511
Nudrift						
3/4. Kalvestald	1207	Blandet ventilation	3 m	(#157591) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	326
6. Løsdriftsstald	3210	Naturlig ventilation	6 m	(#157597) Mælkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse (#157595) Mælkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0 0	198 1807
Sum						2331
8 års drift						
3/4. Kalvestald	1207	Blandet ventilation	3 m	(#157592) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	326
6. Løsdriftsstald	3210	Naturlig ventilation	6 m	(#157598) Mælkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse (#157596) Mælkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0 0	198 1807
Sum						2331

Tabel 3: Oplysninger om dyretype, staldsystem og produktionsareal

Nudrift og 8 års drift:

I ansøgningen er nudrift og 8 års drift opgjort på baggrund af den hidtidige lovlige produktion på ejendommen på baggrund af følgende:

- Miljøgodkendelse efter §12 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug til at udvide kvægproduktion. Afgørelsen er meddelt i september 2010.

Produktionsarealet i nudrift vurderes at være i overensstemmelse med gældende godkendelse.

Ansøgt drift:

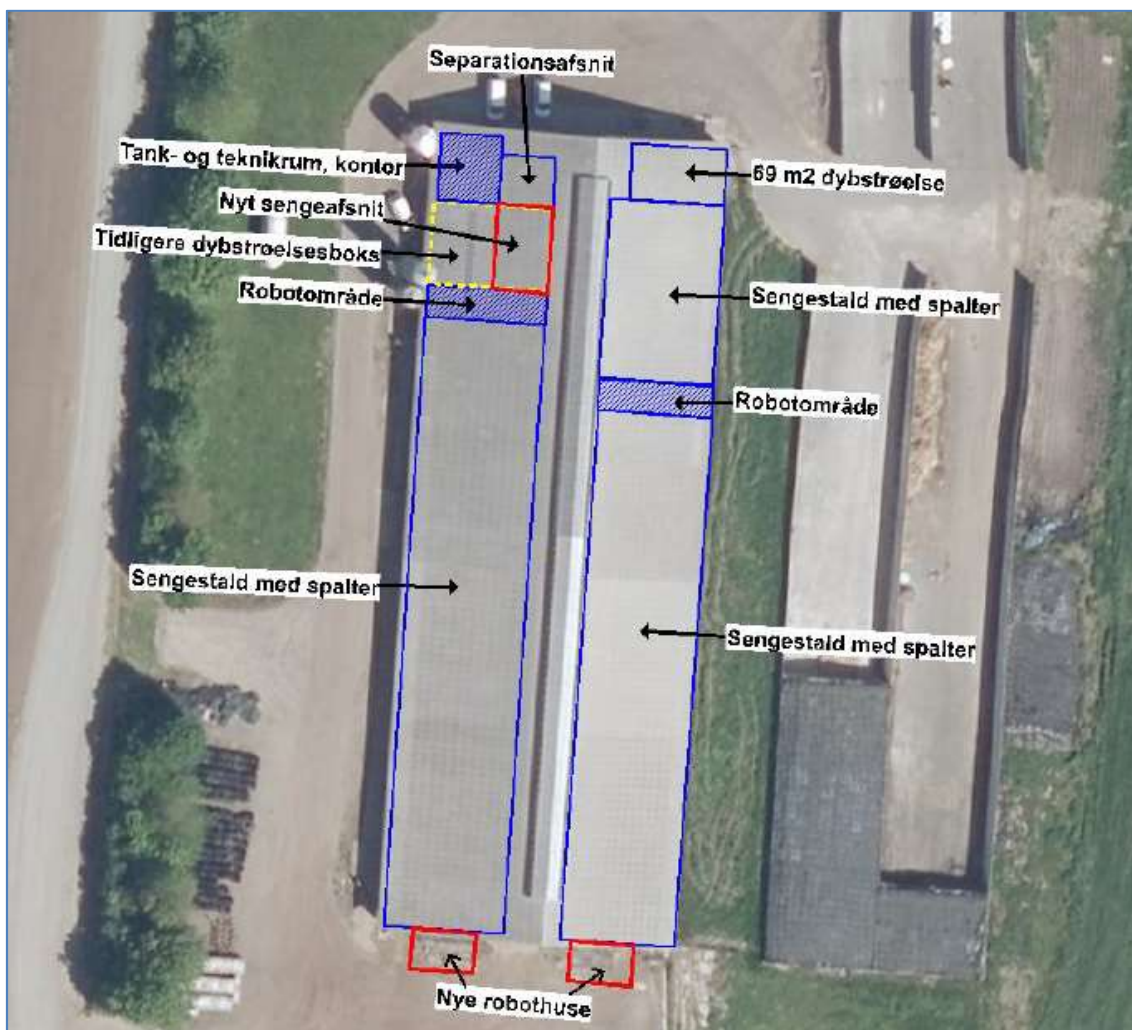
I alle fremtidige stalde er der valgt en fleksgruppe under dyretype. Det betyder, at der på produktionsarealet i staldene frit kan skiftes mellem alle kvæg (malkekøer,

kvier, stude, ammekøer, slagtekalve over 6 mdr. og kalve under 6 mdr. Staldsystemerne fastholdes som ansøgte til hhv. dybstrøelse, sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) eller fast drænet gulv med skraber og ajlefløb.

I ansøgningen er der medsendt en nærmere beskrivelse af produktionsarealet i de enkelte stalde.

Produktionsarealet defineres som det areal i stalden, hvor dyrene kan opholde sig og har mulighed for at afsætte gødning (dvs. arealer hvor dyrene kan stå, gå og ligge).

Kort 3a: Angivelse af produktionsareal i eksisterende stald

I godkendelsen stilles der vilkår til produktionsarealet størrelse, samt til dyretypen og staldsystemet i de enkelte staldafsnit.

Foder

Grovfoder opbevares i ejendommens plansiloer, bygning 12a, 13 og 14.

I forbindelse med det ansøgte projekt etableres der en ny ensilageplads på 15 x 90 m øst for det eksisterende plansiloanlæg.

Der er opstillet kraftfodersiloer på vestsiden af bygning 6.

Bygning 2, 3, 4 og 6 anvendes til opbevaring af øvrige råvarer, halm ol.

Etablering og drift af ensilageopbevaring, herunder ensilage i markstakke, skal ske i overensstemmelse med reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen. På husdyrbrug opbevares ensilage i plansiloer. Afhængigt af udbyttet de enkelte år, kan der forekomme år, hvor udbyttet er så stort, at det også er nødvendigt at opbevare ensilagen i markstak. I forbindelse med opbevaring af ensilage på markarealer, fastsætter husdyrgødningsbekendtgørelsen krav om, at næringsstoffer fra ensilagerester og lignende skal kunne optages af de efterfølgende afgrøder.

Det er kommunens vurdering, at opbevaringen af ensilage er tilstrækkelig reguleret ved reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, og at der ikke er behov for at fastsætte yderligere vilkår.

Kommunen vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig øget påvirkning af omgivelserne. Der stilles vilkår om, at foderopbevaringen skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

Husdyrgødning

I ansøgningen er der oplyst følgende om lager og gødningstype:

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
9. Lille gyllebeholder	Flydende				355
10. Gyllebeholder	Flydende				625
11. Ny gyllebeholder	Flydende				1138
12b Møddingsplads	Fast				135

Tabel 4: Oversigt over opbevaringslagre og gødningstyper.

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand, overfladevand mv.

Der sker en tilledning af overfladevand fra møddingspladsen (bygning 12b) samt den nye kalveplads (bygning 7).

Der etableres en drivgang mellem den nye ungdyrstald (byg. 8) og kostalden (byg. 6). Den endelige placering er endnu ikke fastlagt helt, men den udarbejdes med en fast bund og en mindre sideafgrænsning på 20-25 cm i hver side, så der ikke er fare for at overfladevand m.m. kan løbe af arealet. Drivgangen etableres med fald

mod den eksisterende stald (der er i forvejen fald i terrænet), og overfladevand vil blive ledt til gyllekanal i den eksisterende stald.

Den flydende husdyrgødning fra staldene pumpes via fortank til gyllebeholder. Til pumpning af gylle anvendes en traktorpumpe, som via jordledninger pumper gyllen til gyllebeholderne. Der skal søges om særskilt tilladelse til etablering af ny jordledning under vejen til den nye gyllebeholder. Der stilles vilkår hertil.

Med denne godkendelse følger der en fleksibilitet i antallet og sammensætningen af dyreholdet. Der vil dog til en hver tid være en kapacitet til minimum 9 måneders produktion af flydende husdyrgødning.

Dybstrøelse opbevares i en tidligere plansilo (bygning 12b), hvorfra der er afløb til gyllesystem. Der er regnet med en gødningsandel på pladsen på ca. 135 m². Al dybstrøelse leveres til Kors Kro Biogas.

Typen af husdyrgødning og arealet af opbevaringslageret er væsentlige forudsætninger for beregninger i it-ansøgningen. I miljøgodkendelsen stilles der derfor vilkår, der fastholder forudsætningerne.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen fastsætter krav til husdyrbrugets opbevaringskapacitet så det sikres, at udbringning af gødning kan ske i overensstemmelse med udbringningsreglerne.

Husdyrbruget har pligt til at udarbejde en opdateret opgørelse over kapaciteten, når der foretages ændringer på husdyrbruget. I forbindelse med miljøtilsyn på husdyrbruget vil Esbjerg Kommune sikre, at opbevaringskapaciteten er tilstrækkelig og at der foreligger en opdateret kapacitetsopgørelse baseret på det aktuelle dyrehold.

Evt. oplag af kompost i marken skal ske i overensstemmelse med reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der bl.a. fastsætter krav til placering og overdækning af markstakke samt førelse af logbog. Oplag af kompost i marken vurderes at være tilstrækkelig reguleret i ved reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og der fastsættes ikke yderligere vilkår hertil.

Ressourceforbrug

Husdyrbrugets ressourceforbrug i nudrift, såvel som ansøgt drift fremgår af nedenstående tabel.

Forbrug	Nudrift	Ansøgt
El	240.000 kWh	320.000 kWh
Vand	8.300 m ³	10.000 m ³
Dieselolie	23.000 l	23.000 l

Tabel 5: Omtrentligt forbrug af energi, vand og diesel

Vand

Husdyrbruget forsynes med vand fra egen boring, som ligger ca. 40 m vest for ejendommens maskinhus.

Vandforbruget på denne bedrift anvendes primært til drikkevand og rengøring.

I alle stalde anvendes der drikkekopper eller drikkekar, hvorved vandspild undgås. Lækager identificeres, stoppes og repareres hurtigst muligt.

Vandet fra mælkekølingen genanvendes til rengøringsvand.

Det nuværende vandforbrug er ca. 8.300 m³. Vandforbruget forventes at stige til ca. 10.000 m³, som følge af drikkevandsbehovet til den større besætning, og at der fremover er to malkerobotter mere. Der søges om øget vandindvindingstilladelse. Dette behandles i en særskilt afgørelse.

Der er hele tiden fokus på at minimere vandforbruget, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger vand. Det vurderes derved at brugen af naturressourcer sker på en forsvarlig måde.

Energi

På ejendommen anvendes der energi i form af el og dieselolie.

Elforbruget anvendes hovedsageligt til belysning og malkerobotterne.

Det nuværende elforbrug er ca. 240.000 kWh. Dette forventes at stige til ca. 320.000 kWh. Stigningen i elforbruget skyldes hovedsageligt etablering af den nye stald og to nye malkerobotter.

Malkerobotterne er udstyret med en frekvensstyret vacuumpumpe, hvilket reducerer elforbruget.

Varmen fra mælkekølingen genanvendes til opvarmning af stuehus og kontor i stalden.

Mælkekøleanlægget kontrolleres én gang årligt af et autoriseret firma, hvor anlægget serviceres og justeres i forhold til den optimale drift, hvilket er energibesparende.

Alle staldene er med naturlig ventilation, hvorfor der ikke er et energiforbrug til ventilatorer.

Der anvendes dæmpet belysning i staldene om natten. Udendørsbelysning er med sensorer.

Der er hele tiden fokus på at minimere energiforbrug, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger energi. Det vurderes derved at brugen af naturressourcen sker på en forsvarlig måde.

Olie

Spildolie opbevares i tætte tromler i maskinhuset på betongulv uden afløb. Spildolien afleveres til den kommunale modtagestation eller afhentes af et godkendt firma.

Dieselforbruget er i dag 23.000 l. Dette forventes at være uændret.

Dieselolie opbevares i en 2.500 l dieseltank. Tanken er placeret i maskinhuset (bygning 5) på betongulv uden afløb. Se kort 5. Der er monteret en overfyldningsalarm på tanken for at undgå en evt. jordforurening ved påfyldning.

Olietanke er omfattet af olietankbekendtgørelsen² om indretning, etablering og drift af heraf.

---

² Bekendtgørelse nr. 1611 af 10. december 2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.

Kemikalier og pesticider

Maskinstationen står for alt sprøjtearbejde. Der er derfor ingen opbevaring af pesticider på ejendommen.

I bygning 6 opbevares der rengøringsmidler til malkeanlægget. Rengøringsmidlerne bruges op i ejendommens drift, hvorved der normalt ikke er kemikalieaffald til bortskaffelse. Hvis reglerne ændres så et kemikalie, der tidligere har været benyttet på ejendommen, bliver ulovligt at bruge, bortskaffes eventuelle rester hurtigst muligt til den kommunale modtagestation.

Medicin

Medicin opbevares i det nordvestlige hjørne af bygning 6.

Bedriften er tilmeldt en sundhedsordning med dyrlægen, som kommer på besøg mindst en gang om måneden. Her udskriver dyrlægen den nødvendige medicin. Eventuelle medicinrester returneres til dyrlæge eller apotek. Det er dog sjældent at det sker, da alt det indkøbte opbruges. Skarpe og spidse genstande opbevares i lukket beholder i stalden, og afleveres til dyrlæge eller på kommunal genbrugsstation.

I senere afsnit om driftsforstyrrelser og uheld er taget stilling til risici i forbindelse med opbevaring og håndtering af olier og kemikalier.

Der stilles vilkår om at tankning af diesel skal foregå på plads med fast og tæt bund.

Det er Esbjerg Kommunes vurdering, at det oplyste forbrug af ressourcer ligger indenfor rammerne af, hvad der må forventes i forhold til den ansøgte bygnings- og produktionsudvidelse. Det vurderes ligeledes, at de anførte ændringer i forbruget ikke vil have en væsentlig indvirkning på miljøet.

Affald

Affald fra husdyrbrug kan typisk inddeles i følgende affaldsfraktioner

- Dagrenovation
- Genbrugeligt affald (Pap, papir, jern og metal, tomme olietromler og tanke, tomme plasticsække, paller, malet og lakeret træ).
- Farligt affald (lysstofrør og sparepære, spraydåser, pesticidrester, oliefiltre, batterier).
- Klinisk risikoaffald og medicinrester (skalpeller, kanyler og medicinrester).
- Døde dyr.
- Forbrændingseget affald (halmballesnor, papirsække, gamle frønnede bildæk).
- Deponeringseget affald (asbestholdige byggemateriale).

Husdyrbruget er omfattet af kommunens til enhver tid gældende Regulativ for Erhvervsaffald, og er dermed forpligtet til at kildesortere og bortskaffe alt erhvervsaffald i henhold til denne og den til enhver tid gældende Affaldsbekendtgørelse.

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet tilstræbes opbevaret og bortskaffet i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Esbjerg Kommune.

Dagrenovation samt pap og papir fra bedriften fyldes i affaldscontainer. Affaldscontaineren tømmes hver 14. dag via den kommunale ordning.

På ejendommen er der opstillet to containere til erhvervsaffald. Containerne tømmes efter behov af brdr. Christensen.

Kanyler og andre spidse genstande opbevares i brudsikkert og tæt emballage og afleveres til dyrlæge eller på den kommunale genbrugsstation. Medicinrester afleveres til dyrlæge eller apotek. Der forekommer dog sjældent rester, da al medicin normalt bruges op.

Der er normalt ikke "ikke forbrændingsegnet affald" (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.) i forbindelse med den daglige drift. I tilfælde af den type affald opstår, vil det blive bortskaffet til den kommunale genbrugsplads. Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

Øvrigt farligt affald som f.eks. lysstofrør, el-sparepærer, oliefiltre, batterier eller spraydåser indsamles i værksted. Brugte batterier tages ofte med retur af leverandør. Andet leveres til kommunal modtagestation.

Affald opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med gældende lovgivning og affalldirektiver, og det vurderes ikke at håndteringen heraf kan medføre risiko for forurening af miljøet.

Døde dyr

Døde dyr opbevares ved hjørnet i mellem bygning 4 og 5 under kadaverkappe.

Placeringen af afhentningsstedet ligger ugeneret i forhold til nabobeboelser og forbi passerende. Se kort 5. Døde dyr tilmeldes til afhentning af DAKA senest 24 timer efter dødsfaldet er konstateret.

Husdyrbrug er omfattet af Esbjerg Kommunes regulativ for husholdningsaffald samt regulativ for erhvervsaffald. Der stilles i miljøgodkendelsen vilkår om, at husdyrbrugs affald skal bortskaffes i henhold til Esbjerg Kommunes gældende regulativer, ligesom der stilles vilkår til opbevaring og håndtering af olie- og kemikalier samt affald herfra.

Spildevand/restvand

Der er ingen sanitært spildevand fra driftsbygninger. Afløbsplan er vedlagt som bilag 1.

Afledningen af tagvand fra de eksisterende bygninger er uændret. Tagvand fra kostalden ledes til faskiner. Tagvandet fra den nye ungdyrstalds vestlige tagoverflade ønskes ledt til faskiner, mens det fra østsiden ledes ud på jorden.

Den nye kalveplads (bygning 7) får afløb til gyllekanal.

Overfladevandet fra de eksisterende plansiloer, på nær 12b ledes til udsprinklingsanlæg. Den nye ensilageplads ønskes også koblet på dette system. Ensilagepladsen etableres med afløb i hjørnerne og min. 2 m randbelægning med fald mod afløb.

Der er lavet separat afløb fra plansilo 12b, som fremadrettet ønskes anvendt som møddingsplads. Siloen har afløb til gylletank.

Det vurderes, at den samlede håndtering af spildevand sker på forsvarlig vis og at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand/restvand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening fra spildevand.

Dog stilles der vilkår omkring opbevaringskapacitet i forbindelse med udsprinkling af overfladevand og indsendelse af afløbsplan fra autoriseret kloakmester omkring nybyggeriet.

Hvis tagvand/overfladevand på et senere tidspunkt ønskes afledt til vandløb, forudsætter dette en udledningstilladelse, og såfremt eksisterende rørledninger anvendes, skal der desuden søges om tilladelse til medbenyttelse i henhold til vandløbsloven.

Husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne – lugt, støj, mm.

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor stort et produktionsareal der er på ejendommen og hvilken dyreart der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind.

Husdyrproduktion kan herudover medføre støj, samt gener fra lys, fluer og andre skadedyr. Særligt i forbindelse med driftsforstyrrelser og uheld er der risiko for påvirkning af jord, grundvand og overfladevand.

Påvirkning af landskabet samt den omgivende natur behandles nedenfor i afsnittet om husdyrbrugets påvirkning af landskab og natur.

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, husdyrgødningslagre m.m. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Udover dyretypen og størrelsen af produktionsarealet er det fx staldindretning, ventilationssystem (afkasthøjde), geografisk placering, strøelse, gødningshåndtering, fodring samt hygiejne i stalden.

Overpumpning af gylle til gyllebeholder sker ca. én gang hver anden måned. Omrøring af gyllebeholdere foretages før udbringning på markerne primært om foråret.

Håndtering af husdyrgødning reguleres af husdyrgødningsbekendtgørelsen. For yderligere at imødegå uheld ved håndtering og pumpning af gylle inklusive påfyldning af gyllevogne, stilles der regulerende vilkår til dette. Det vurderes, at det ikke er relevant at stille skærpede krav til tidsrum for pumpning og omrøring af gylle, da der ikke er naboer i umiddelbar nærhed af bedriften.

Alle stalde er med naturlig ventilation.

Lugtgener fra stalden vurderes på grundlag af det beskyttelsesniveau for lugt, som er fastlagt i husdyrlovgivningen. Hvis beskyttelsesniveauet for lugt er overholdt, vurderes husdyrbruget som udgangspunkt ikke at give anledning til væsentlige lugtgener.

Husdyrbruget skal overholde bestemte lugtgenæfstande. Genæfstanden beskriver den afstand, som der minimum skal være fra husdyrbruget til forskellige områder. Genæfstanden fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed overfor lugt. Eksempelvis vil beboere i landområder med tilknytning til landbrugserhverv oftest have en højere tolerancetærskel overfor lugt end beboere i byområder.

Beboelsesejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af beskyttelsesniveauet for lugt.

Geneafstanden beregnes i ansøgningssystemet efter to forskellige modeller hhv. den "ny lugtvejledning" og "FMK-vejledningen". Det er den længste geneafstand der skal overholdes. I beregningerne korrigeres der for vindretning og påvirkning fra andre husdyrbrug i det omfang det er relevant.

Resultatet af lugtberegninger fremgår af nedenstående tabel.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits- afstand	Genekriterie overholdt
Skads Mosevej 6 	0	FMK	104,3	104,3	377,9	Ja
Solbjergvej 19 	0	FMK	104,3	104,3	263,3	Ja
Søndre Skadsvej 43 	0	NY	266,1	266,1	411,7	Ja
Andrup, Esbjerg Jorder 	0	NY	402,3	402,3	692,3	Ja
Skads, Esbjerg Jorder 	0	NY	402,3	402,3	404,4	Ja
Skads, Esbjerg Jorder 	0	NY	402,3	402,3	409,2	Ja
Skads, Esbjerg Jorder 	0	NY	402,3	402,3	402,3	Ja

Tabel 6: Resultat af lugtberegninger.

Nærmeste bolig uden landbrugspligt er Solbjergvej 19, som ligger nordvest for husdyrbruget. Nærmeste byzone er Skads, som ligger nord for husdyrbruget. Der er ingen samlet bebyggelse i nærheden af husdyrbruget, og derfor er afstanden målt til byzonen i Skads.

Geneafstanden afsættes normalt i centrum af stalden. I ansøgningen er der flere staldafsnit, der hver bidrager med lugt. Ansøgningssystemet beregner derfor en vægtet gennemsnitsafstand, som tager hensyn til lugten fra de enkelte stalde og staldenes indbyrdes placering. For at beskyttelsesniveauet er overholdt, skal den vægtede gennemsnitsafstand være større end den korrigerede geneafstand.

I ansøgningen er den vægtede gennemsnitsafstand større end den korrigerede geneafstanden til hhv. nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzoneområde. Beskyttelsesniveauet for lugt er dermed overholdt og husdyrbruget forventes ikke at give anledning til væsentlige lugtgener for omkringboende.

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad, så man ikke vil karakterisere det som væsentlig generende.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til væsentlige lugtgener.

Støj og rystelser

De væsentligste støjklender på et husdyrbrug er malke- og køleanlæg, pumper, staldventilation, støj fra foderblanding og transporter mv.

De nordligste driftsbygninger på Solbjergvej 23 ligger 225 m fra byzonen, Skads. Med den ansøgte produktion vil husdyrproduktionen blive flyttet længere væk fra byzone og naboen på Solbjergvej 19, da bygning 3 og 4 ikke længere vil blive anvendt til opstaldning af dyr. I stedet opføres der en ny ungdyrstald syd for de eksisterende driftsbygninger.

På ejendommen malkes der med robotter, som er i drift døgnet rundt. I forbindelse med det ansøgte projekt etableres der to nye robotter i den sydlige ende af bygning 6. Malkepumpen er placeret indendørs, hvilket minimerer støj. Derudover er pumpen frekvensstyret. Kompressor til malkeanlæg er placeret i det nordvestlige hjørne af bygning 6.

Der blandes foder ved de store plansiloer (bygning 13) ca. i tidsrummet 6.00-9.00. Plansiloerne ligger i mellem de eksisterende driftsbygninger. Derudover bygges der en ny stald syd for plansiloerne. Bygningerne forventes at reducere en del af støjafkastet.

Pumpning af gylle foregår med traktorpumpe ca. én gang hver anden måned. Der pumpes ved alle ejendommens fire fortanke, med en varighed på ca. 1 time pr. fortank. Omrøring af gyllebeholdere foretages hovedsageligt ved udkørsel af gylle, primært om foråret.

Al ventilation er naturlig ventilation, hvorfor der ikke er støj fra mekaniske ventilatorer.

Levering og indblæsning af foder er af kort varighed og et begrænset antal gange i løbet af året.

På grund af bygninger og anlægs placering i forhold til omboende, vurderes det ikke, at de aktiviteter der foregår på husdyrbruget, vil give anledning til støjgener for omboende.

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmest liggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Disse værdier fastsættes som vilkår i miljøgodkendelsen.

For at sikre mulighed for indgreb stilles vilkår om, at Esbjerg Kommune kan stille krav om, at beregning / måling af virksomhedens støjbelastning i omgivelserne udføres på virksomhedens bekostning.

Transporter sker i forbindelse med håndtering af dyr, afhentning af mælk, udbringning af husdyrgødning, høstarbejde, levering af foder m.m. Omkring forårs- og høstarbejde vil markarbejdet betyde intensiveret trafik på og omkring anlægget i en kortere afgrænset periode. Hovedparten af de daglige transporter foregår i dagtimerne. Sæsonbetonede transporter kan dog foregå hele døgnet rundt. Afhentning af mælk og levende dyr følger mejeriet/slagteriets køreplaner og kan derfor forekomme udenfor normal arbejdstid.

Støjbelastningen fra transporter vurderes ud fra antallet af til- og frakørsler. Tabellen nedenfor indeholder en oversigt over transporttyper og antal for både nudrift og ansøgt drift. Interne transporter, for eksempel i forbindelse med fodring, er ikke inkluderet i tabellen.

Transporttype	Nudrift	Ansøgt
Transport af levende dyr	36	64
Afhentning af mælk	183	183
Indlevering af foder / korn	24	52

Transport af grovfoder	425	500
Halmkørsel	20	20
Dieselolie	9	12
Udbringning af flydende husdyrgødning	300	450
Udbringning af fast husdyrgødning	20	0
Afhentning af dybstrøelse til biogas	0	30
Døde dyr	12	24
Renovation	24	35
Andet	26	26
I alt	1.079	1.396

Tabel 7: Oversigt over transporter. En transport svarer til en til- og frakørsel.

Samlet set stiger antallet af til- og frakørsler fra ca. 1.079 til ca. 1.396 dvs. en stigning på 317 transporter (29 %). Stigningen skyldes primært en større husdyrgødningsproduktion og et større foderbehov.

Afhentning/levering af gødning til biogas sker hele året rundt. De øvrige transporter med grovfoder og udbringning af husdyrgødning sker i en kort afgrænset periode i forbindelse med sæsonen for gyllekørsel og høst. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Mælketransporterne foregår hver anden dag. Andre transporter foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. Afhentning af mælk/levende dyr kan dog ske døgnet rundt i henhold til mejeriets/slagteriets køreplaner. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Til ejendommen er der i dag tre indkørsler. To fra Skads Mosevej, og én fra Solbjergvej. Der har tidligere været tre indkørsler fra Skads Mosevej, men den midterste indkørsel er nu sløjfet. I forbindelse med det ansøgte projekt ønsker ansøger at etablere en ny indkørsel fra Skads Mosevej, syd for den nye stald, samt ved den nye gyllebeholder, kort 4.

Det er primært indkørslerne fra Skads Mosevej der anvendes i forbindelse med driften. Indkørslen fra Solbjergvej anvendes mest til beboelsen.

Der skal søges særskilt om ændrede adgangsforhold hos Vejmyndigheden (vejogpark@esbjergkommune.dk). Der stilles vilkår herom.

Der er ingen nabobeboelser i nærheden af de nuværende og fremtidige indkørsler.

Udgangspunktet er, at færdsel på offentlig vej alene reguleres af politiet efter færdselslovens regler. I en godkendelse kan der derfor primært stillet vilkår om anvendelse af bestemte adgangsveje til bedriften. For husdyrbrugets egne køretøjer kan der herudover stilles vilkår om, hvilke veje der skal benyttes ved til- og frakørsel. Endelig kan der stilles vilkår om, at til- og frakørsel kun må ske på bestemte tidspunkter.

Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke af husdyrgodkendelsesloven, men af den relevante vejlovgivning og afgøres af de relevante vejmyndigheder.

Kort 4: Indkørsler til Solbjergvej 23

Transporter foregår normalt inden for normal arbejdstid på hverdage. I højsæson for udbringning af husdyrgødning og ensilering kan det være nødvendigt med transporter i weekender eller uden for normal arbejdstid. Alle øvrige transporter vil være fordelt jævnt ud over året. Mælk afhentes på alle tidspunkter på døgnet og sker efter mejeriets køreplan.

Støj i forbindelse med til- og frakørsel samt støj fra interne transporter (trafik på egen grund) reguleres af de fastsatte vilkår til støj.

Det vurderes på baggrund af ovenstående at transporter til og fra ejendommen ikke vil medføre væsentlige negative påvirkninger af nærmiljøet.

Rystelser

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne.

Støv, fluer og skadedyr

Støv

Støvgener kan opstå ved håndtering af foder og halm og i særlige tilfælde fra trafik til og fra husdyrbruget.

Der er ingen væsentlige støvgener i forbindelse med den daglige drift på ejendommen.

Der kan være lidt støvgener i forbindelse med strøning, men dette er begrænset til inde i selve staldene.

Der kan opstå støv ved levering/indblæsning af foder. Dette er af kort varighed og kun indenfor ejendommens matrikel.

Der kan desuden opstå støv ved transporter til og fra ejendommen. Der er ingen nabobeboelser i nærheden af ejendommens indkørsler.

Det vurderes, at driften, i betragtning af afstanden til naboer og transportvejenes placering, vil kunne foregå, uden at det medfører støvgener. For at sikre, at tilsynsmyndigheden kan håndhæve støvgener, stilles dog vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til støvgener, som tilsynsmyndigheden finder væsentlige.

Fluer og skadedyr

For at bekæmpe skadedyr som kan være til gene for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent.

Til bekæmpelse af rotter er ejendommen tilmeldt den kommunale ordning. Hvis der konstateres et problem med rotter på ejendommen vil kommunen straks blive kontaktet. Derudover er der også katte på ejendommen.

Fluebekæmpelse sker ved renholdelse i og omkring bygninger samt ved hyppig udmugning af dybstrølsen.

Som nævnt under afsnit vedrørende foder stilles vilkår om opbevaring af foder i relation til risiko for tilhold af skadedyr. Samtidig stilles der vilkår om, at skadedyr skal bekæmpes i overensstemmelse med retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Lys

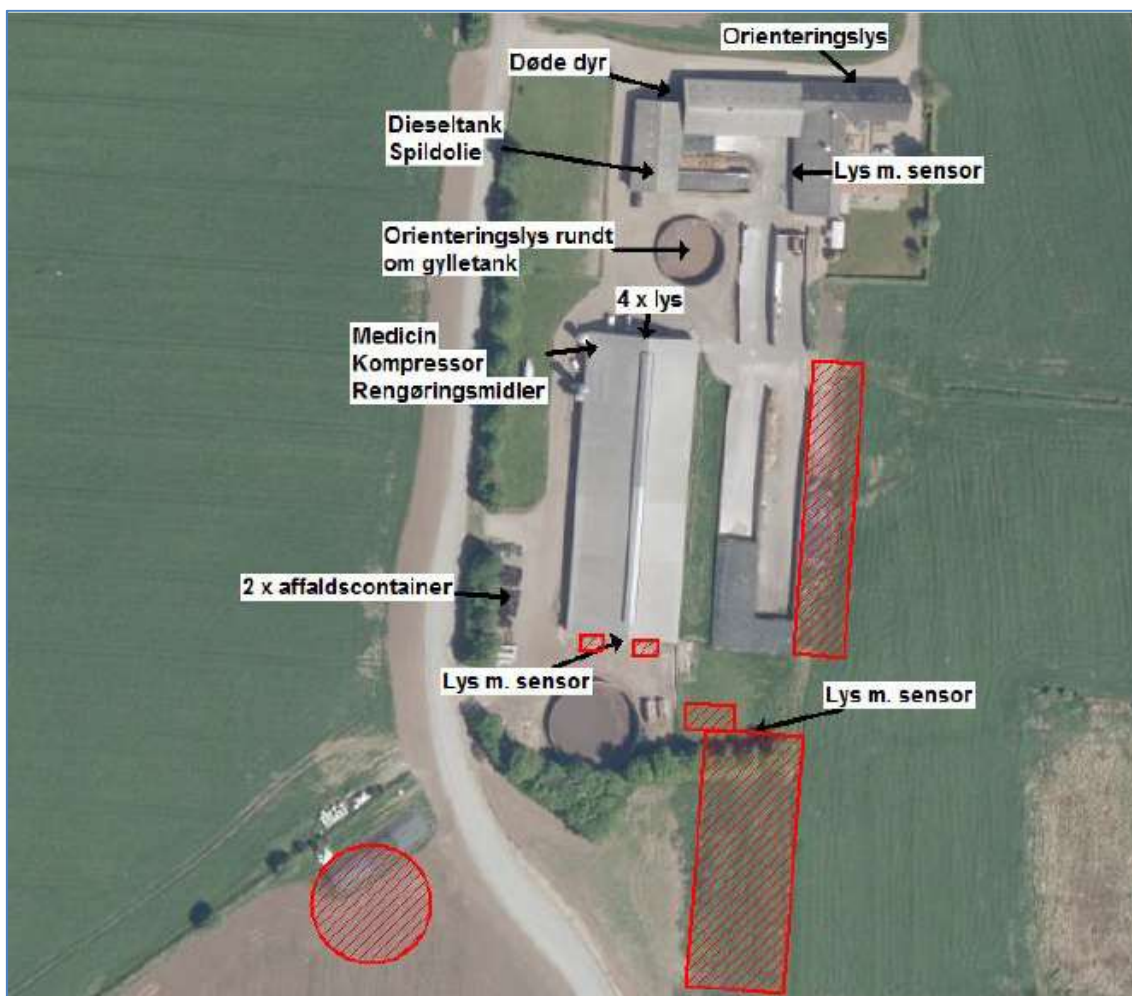
På den nordlige side af bygning 2 er der alm. orienteringslys med bevægelsessensor. På vestsiden af bygning 3 er der udendørsbelysning med sensor og på den nordlige gavl af løsdriftsstalden (bygning 6), er der ligeledes 4 lamper. Rundt om gyllebeholderen (bygning 9) er der påmonteret orienteringslys med sensor. Ved det ansøgte projekt ønskes der nyt udendørsbelysning med sensor på den sydlige gavl af bygning 6 og den nordlige gavl af bygning 8.

Der anvendes natbelysning i staldene.

Staldenes sider er åbne med gardiner og åbning i kip. Der er ingen nabobeboelser, der har udsyn mod staldenes åbne sider i vest eller øst.

Ejendommens nuværende og fremtidige belysning er med sensor, hvilket betyder, at det kun er tændt, når det er nødvendigt for driften. Der anvendes natbelysning i

staldene, og der er ingen naboer, der har udsyn mod staldenes åbne sider. Den eksisterende løsdriftsstald er afskærmet af beplantning mod vest og plansiloer mod øst.

Kort 5: Lyskilder

Det vurderes, at husdyrbruget kan drives, uden at det medfører væsentlig lyspåvirkning af omgivelserne. Der stilles vilkår om, at lys skal være slukket, når det ikke er påkrævet af produktionsmæssige eller dyrevelfærdsmæssige årsager, og at lyset skal være slukket eller sænket til 25 lux i tidsrummet kl. 22-06.

Driftsforstyrrelser og uheld

Mulige uheld kan være udslip af gylle fra gylletanken, spild af olie- og kemikalier, brand på ejendommen og utilsigtet pumpning af gylle.

Minimering af risiko for uheld

Hvis der sker spild af olie under påfyldning, som ikke umiddelbart kan fjernes ved afgravning eller ved brug af sugemateriale (savsmuld eller lign.), vil både Alarmcentral (tlf. 112) og Miljøvagt blive kontaktet. Hvis der er mistanke om, at olie eventuelt kan sive ud af tanken, vil tanken blive tømt for olie. Såfremt det drejer sig om en mængde, som ejer ikke selv har mulighed for at fjerne, vil enten brandvæsenet eller en slamsuger, der må tage imod olieaffald, blive kontaktet, så tanken kan blive tømt. Såfremt der er sket spild, der ikke kan fjernes, vil både Miljøvagten og Alarmcentralen (tlf. 112) blive kontaktet.

Der opbevares ikke sprøjtemidler på ejendommen.

Gyllebeholderne er underlagt 10-års kontrol, hvor en kontrollant kontrollerer beholderens tæthed og kabler over og under terræn. Derudover er gyllebeholderne placeret sådan, at den er under dagligt opsyn for eventuelle revner, rust på synlige kabler, gylleudsivninger og andet. Ved påkørsel eller strejfen af gyllebeholderne med maskiner eller andet vil eventuelle revner blive tilset med det samme og udbedret straks. Hvis revnen ikke kan udbedres ved egen hjælp, vil beholderproducenten blive kontaktet om assistance.

Gylletankene tømmes med selvlæssende gyllevogne påmonteret sugekran.

Pumpning af gylle og påfyldning af gylle sker altid under opsyn.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Hvis gyllebeholderen skulle springe, vil alarmcentralen på tlf.: 112 blive kontaktet øjeblikkeligt. Ved driftsuheld, hvor der er sket, eller hvor der er fare for at ske en større forurening af omgivelserne, vil Alarmcentralen straks blive kontaktet på tlf.: 112. I tilfælde af lækage fra gyllebeholderen er der risiko for at gyllen kan løbe til grøft og vandløb mod øst. Gyllen vil blive opdæmmet vha. halmballer, jord og lignende.

Det vurderes at der er taget tilstrækkelige forholdsregler i tilfælde af et uheld, ved at der er en procedure for hvad der skal gøres i tilfælde af et uheld og for at minimere risikoen for uheld.

Den lille gyllebeholder er beliggende i en afstand af ca. 80 m fra grøft med udløb til Skads Bæk. Den store gyllebeholder og den nye gyllebeholder er begge beliggende mere end 100 m fra vandløb.

I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat en række krav til sikring af gyllebeholdere. Beholdere beliggende nærmere end 100 meter fra et vandløb eller en sø (>100 m²) skal jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen have etableret et alarmsystem, som kan registrere pludselige fald af overfladen i beholderen og meddele dette elektronisk til driftsherren.

Beholdere der samtidig er beliggende i et risikoområde skal desuden have etableret en beholderbarriere, evt. i form af jordvold, der mindst kan tilbageholde den del af beholderens indhold, der er beliggende over terræn. Jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen defineres et risikoområde som et område, hvor terrænet skrånede med en gennemsnitlig hældning på mere end 6 grader fra beholderen mod vandløbet.

Da den lille gyllebeholder ligger nærmere end 100 m fra vandløb, er denne forsynet med alarmsystem. Da terrænet ikke hælder mere end 6 grader er der i husdyrgødningsbekendtgørelsen ikke fastsat særlige krav til sikring af gyllebeholdere.

Ansøger har oplyst, at ved et eventuelt gylleudslip kan gyllen løbe til grøften, med udløb til Skads Bæk. I grøften er der mulighed for opdæmning med halmballer, jord og lignende.

På baggrund af beholdernes beliggenhed og terrænforhold vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af husdyrgødning er tilstrækkelige til at imødegå forurening i forbindelse med et eventuelt

gylleudslip og at der i det konkrete tilfælde ikke er behov for at skærpe husdyrbe-kendtgørelsens regler for sikring af gyllebeholdere. Dog stilles der i miljøgodkendel-sen vilkår om, at pumpning af gylle skal foregå under opsyn.

Opbevaring af olie- og kemikalier er beskrevet i afsnittet om råvarer og hjælpestof-fer. Der stilles vilkår til håndtering og opbevaring af olier og kemikalier og affald herfra samt til tankning af diesel på tæt bund.

Esbjerg Kommune finder, at der på et husdyrbrug af denne størrelse, bør forefindes en beredskabsplan, som sikrer, at der i forbindelse med uheld kan ske hurtig og målrettet indsats til begrænsning af forurening af det eksterne miljø. Der stilles derfor vilkår om, at virksomheden skal udarbejde en beredskabsplan, samt at der herefter til enhver tid skal forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendom-mene, som skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Der stilles ligeledes vilkår om hvordan husdyrbruget skal forholde sig ved ophør af produktionen.

På baggrund af ovennævnte beskrivelse og de stillede vilkår vurderes det, at hus-dyrbruget har taget de nødvendige foranstaltninger til at imødekomme uheld og unormale driftsforstyrrelser.

Husdyrbrugets påvirkninger af landskab og natur

Bygningsmæssige ændringer på et husdyrbrug kan indvirke på den landskabelige oplevelse, såvel som på kulturmiljøet.

Ammoniakfordampningen fra husdyrbruget kan påvirke den omkringliggende natur med dens bestande af vilde planter og dyr samt deres levesteder.

Landskab og kulturmiljø

I bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse mv. af husdyrbrug fremgår det, at kommunen skal vurdere, hvorledes nybyggeri påvirker det omkringliggende land-skab. Kommunen skal i den forbindelse foretage en afvejning af på den ene side placeringen af det ønskede byggeri og nødvendigheden for det pågældende husdyr-brug overfor på den anden side de landskabelige hensyn i området.

Placering og erhvervmæssig nødvendighed:

Det ansøgte omfatter almindeligt landbrugsbyggeri, af en størrelse, der må betrag-tes som normalt og repræsentativt for moderne dansk landbrugsbyggeri. På den baggrund vurderes det, at det ansøgte er erhvervmæssigt nødvendigt for den på-gældende ejendoms drift som landbrugsejendom.

Landskabelige hensyn og vurdering:

I forbindelse med byggeriet af nye anlæg er der foretaget en landskabsanalyse. Denne er vedlagt i sin helhed i bilag 2. De vigtigste uddrag af landskabsanalysen er gengivet herunder.

Konklusion

Det vurderes, at udbygningen af gårdanlægget, vil påvirke det stedlige landskab i svag grad, da gårdanlægget er beliggende på en tunge ud i et lavere beliggende landskab.

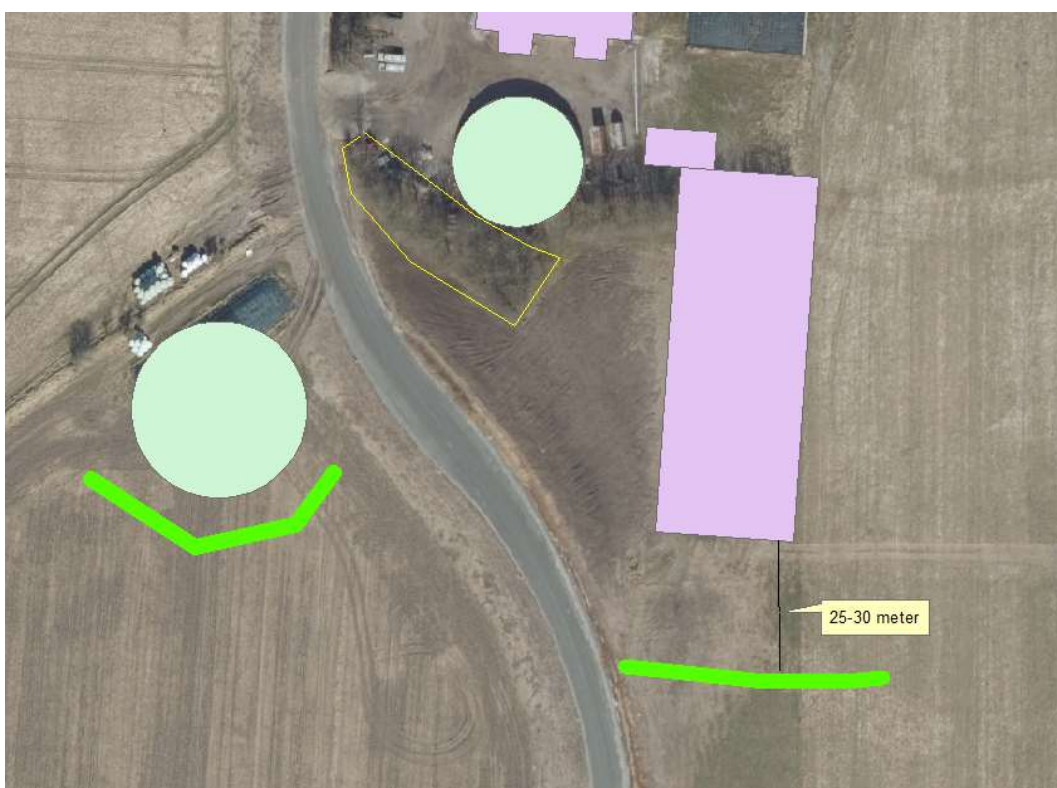
Grundet orienteringen af det ansøgte i forhold til de eksisterende bygninger, den stedlige topografi og bevoksning, vurderes påvirkningen dog at være forholdsvis beskednen, og ikke væsentlig.

Krav til det ansøgte

Det ansøgte samlede højde må ikke overstige 10 meter over terræn og skal udføres som anført herover. Der stilles vilkår herom.

Der skal endvidere etableres beplantning syd for den nye gyllebeholder og den nye stald. Eksisterende beplantning markeret med gult på kortet herover skal bevares. Nye hegn skal bestå af 3 rækker hjemmehørende arter af løvfældende træer og buske.

Der ud over stilles der vilkår om, at den nye gyllebeholder skal fjernes, når den ikke længere er i drift.

Kort 6: Krav til beplantning (grøn streg = 3 rækket læhegn, gul markering = eksisterende læhegn der skal bevares)

Ammoniakpåvirkning af naturområder

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniak. Dette beskyttelsesniveau skal anvendes ved vurdering af, om husdyrbrug medfører væsentlige virkninger på miljøet. I særlige tilfælde kan der stilles vilkår, der rækker udover det fastsatte beskyttelsesniveau.

Ligeledes påhviler det kommunen at vurdere konkret, om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med Habitatdirektivforpligtelserne. Ifølge bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder

samt beskyttelse af visse arter³, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt. Desuden skal der ske en vurdering af om det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV eller ødelægge de plantearter der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV.

Ammoniakemission

I ansøgningen beregnes ammoniakemissionen fra husdyrbruget.

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	3598,7	895,4	4494,1
Nudrift	2536,3	391,7	2928,0
8 års-drift	2536,3	391,7	2928,0

Tabel 8: Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager)

Beregningerne viser, at ammoniakemissionen øges fra 2.928 kg NH₃-N/år til 4.494 kg NH₃-N/år.

I den nye ungdyrstald etableres der et staldsystem bestående af både dybstrøelse og et gulvsystem med 4 % ammoniakfordampning. Det er oplyst, at der ønskes anvendt spaltegulv med monterede gummiindsatser i spalteåbningerne for at reducere spalteåbningerne. Der ønskes dog fleksibilitet til at vælge et alternativt gulvsystem med samme eller lavere ammoniakfordampning.

Beskyttelsesniveau for natur

På ejendommen sker der påvirkning af omgivende naturområder gennem emission af ammoniak fra anlægget. De følgende afsnit belyser konsekvenserne af næringsstofpåvirkningen for nationalt og internationalt beskyttede naturområder og arter. Ud fra nedenstående redegørelse vedrørende ammoniakpåvirkning fra anlægget vurderer Esbjerg Kommune samlet set, at godkendelsen ikke vil medføre væsentlige negative konsekvenser for omkringliggende Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper, områderne er udpegede for at beskytte. Ligeledes vurderes godkendelsen ikke at medføre væsentlige tilstandsændringer af § 3-beskyttede naturtyper eller væsentlige påvirkninger af yngle- og rasteområder for de strengt beskyttede bilag IV-arter.

Ammoniakpåvirkning af § 3-naturområder omkring anlæg

Der ligger flere § 3-beskyttede naturområder omkring ejendommens anlæg. Ud fra den beregnede deposition på arealer op til 1.000 m væk er det vurderet, at depositionen på naturområder længere væk vil være meget lille, og derfor som hovedregel ikke vil kunne medføre væsentlig påvirkning af naturområderne.

Baggrundsbelastningen med luftbåren kvælstof er på gennemsnitligt 14,4 kg N/ha/år i Esbjerg Kommune. Der kan dog være væsentlige lokale variationer. Omkring anlægget er baggrundsbelastningen på gennemsnitlig 14,2 kg N/ha/år.

Husdyrbrugloven fastlægger et beskyttelsesniveau for ammoniakpåvirkning af omgivende naturlokaliteter. Jf. gældende klagenævnspraksis (Eksempelvis NMK-132-

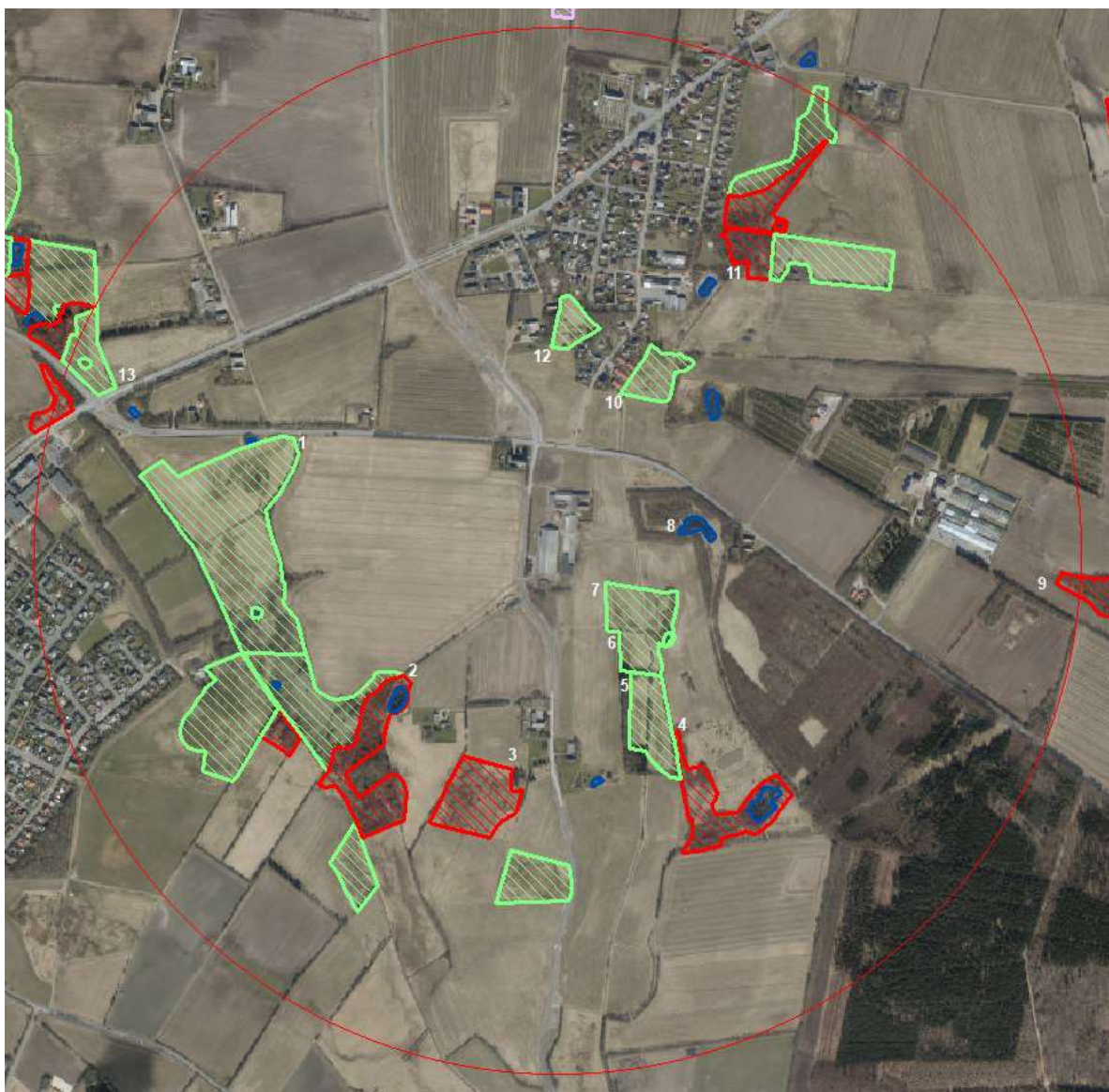
³ Bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

00091 og NMK-132-00109) er dette tilstrækkeligt til, at sikre beskyttelsen af omgivende naturlokaliteter. I helt særlige tilfælde, ved fejlagtig eller utilstrækkelig naturkortlægning, kan der være behov for at foretage en konkret vurdering af de stedlige forhold.

I den konkrete sag vurderes det ud fra Esbjerg Kommunes kendskab til området og den stedlige kortlægning, at der ikke er grund til at tro, at kortlægningen er utilstrækkelig.

Vurdering i forhold til kategori 1, 2 og 3 natur

Repræsentative naturområder inden for 1.000 m fra anlægget er blevet nummereret med et tal svarende til punkterne angivet på oversigtskortet (kort 7).

Kort 7: Anlægget med omkringliggende naturområder og nummererede naturpunkter. Cirklen har en radius på 1.000 m.

I tabel 9 ses en oversigt over naturpunkterne med angivelse af mer- og totaldeposition, antallet af andre husdyrbrug der bidrager kumulativt, samt naturkategori og

beskyttelsesniveau. Naturkategori og beskyttelsesniveau er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Naturpunkt (nr. og naturtype)	Merbelastning (kg N/ha/år)	Totalbelastning (kg N/ha/år)	Naturkategori	Kumulation*	Beskyttelsesniveau**
1 Eng	0,2	0,5	Ingen	Ej relevant	Intet
2 Mose	0,7	1,5	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år
3 Mose	0,4	0,7	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år
4 Mose	0,5	0,9	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år
5 Eng	1,8	2,4	Ingen	Ej relevant	Intet – Se teksten
6 Eng	4,6	7,1	Ingen	Ej relevant	Intet – Se teksten
7 Eng	8,1	15,7	Ingen	Ej relevant	Intet – Se teksten
8 Sø	0,7	2,4	Ingen	Ej relevant	Intet
9 Mose	0,1	0,4	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år
10 Eng	0,1	1,2	Ingen	Ej relevant	Intet
11 Mose	0,2	0,6	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år
12 Eng	0,1	0,6	Ingen	Ej relevant	Intet
13 Eng	0,1	0,2	Ingen	Ej relevant	Intet

Tabel 9. Naturpunkter med beregnet ammoniakbelastning.

* Antal andre husdyrbrug der bidrager til kumulation.

**Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§26-29.

Etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug er ikke tilladt, hvis anlægget ligger mindre end 10 m fra kategori 1 og 2 natur. I den konkrete sag ligger der ikke naturområder omfattet af kategori 1 og 2 natur inden for 10 m fra anlægget.

Det fremgår af tabellen, at der ved det ansøgte sker afsætning af ammoniak på flere kategori 3 lokaliteter. Ifølge beskyttelsesniveauet kan der – på baggrund af en konkret vurdering – stilles krav til den maksimale merdeposition af ammoniak på kategori 3 natur. Kravet kan ikke være under 1,0 kg N/ha/år. Som det fremgår af tabellen, er merdepositionen mindre end eller lig 1 kg N/ha/år. Beskyttelsesniveauet vurderes derfor at være overholdt.

Der er ingen kategori 1 eller 2 natur i nærheden af anlægget. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau herfor er således overholdt.

Samlet set vurderer Esbjerg Kommune, at beskyttelsesniveauet for kategori 1, 2 og 3 natur er overholdt, og at der ikke er behov for at stille skærpede vilkår for at begrænse kvælstofdepositionen, samtids vurderes det, at overholdelse af beskyttelsesniveauet er tilstrækkeligt til at sikre mod tilstandsændring af omgivende lokaliteter.

Vurdering i forhold til naturlokaliteter ikke omfattet af kategori 1-3

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau omfatter langt størstedelen af de naturbeskyttede lokaliteter, der findes i det åbne land. Der er dog enkelte lokalitetstyper, der ikke er omfattet. Det drejer sig i den konkrete sag om sø og fersk eng.

Naturtypen sø er registreret indenfor 1.000 m fra anlægget (kort 7). For små søer i agerlandet gælder generelt, at de er fosforbegrænsede, og at det derfor primært er tilførsel af fosfor via overfladeafstrømning fra omgivelserne, der påvirker dem. Det vurderes derfor, at ammoniakpåvirkning af søerne fra anlægget vil være af mindre betydning og ikke væsentlig.

For fersk eng gælder, at Esbjerg Kommune ikke har registreret særligt ammoniakfølsomme naturtyper på arealerne.

Lokaliteten (en eng) mærket med 5, 6 og 7 modtager en stor belastning. Den konkrete eng er en tidligere kultureng og selv om en total deposition på 15,7 kg er meget, vil en merbelastning på 8,1 kg ikke give anledning til en væsentlig tilstandsændring af engen.

Det vurderes samlet, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af naturlokaliteter, som ikke er omfattet af kategori 1-3 ved det ansøgte. Esbjerg Kommune vurderer derfor, at der ikke er grund til at stille skærpede vilkår til ammoniakreduktionen.

Bilag IV-arter

I forbindelse med miljøvurderingen af et husdyrbrug skal der ske en særlig vurdering mht. forekomst af bilag IV-arter. Vurderingen skal, jf. gældende klagenævnspraksis, tage udgangspunkt i anlæggets påvirkning af omgivelserne.

I den konkrete sag er der ikke kendskab til forekomster af bilag IV-arter indenfor 1.000 meter fra anlægget. Der er således ikke grund til at tro, at der vil ske skade på arterne selv eller deres yngle- eller rastesteder. Der henvises til godkendelsens afsnit om bilag IV-arter.

Samlet vurdering af ammoniakpåvirkning af omgivende natur

De beregnede belastninger af de omgivende naturlokaliteter er lavere end beskyttelsesniveauet, således som det er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Beskyttelsesniveauet er således overholdt.

På grundlag af ovenstående gennemgang af påvirkning for de enkelte naturpunkter, beskyttede arter, samt vurderingen vedrørende kumulative effekter fra omgivende husdyrbrug, vurderes det, at der ved det ansøgte ikke vil ske væsentlig påvirkning af natur omkring anlægget.

Ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlæg

Påvirkningen af naturområder ved ammoniak mere end 1.000 m fra anlægget vurderes som tidligere nævnt at være så lille, at den ikke kan forventes at have væsentlig betydning. Det nærmeste Natura 2000-område ligger ca. 4,1 km fra anlægget. Det drejer sig om habitatområde nr. 78 - Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde, Fuglebeskyttelsesområde nr. 51 - Ribe Holme og enge med Kongeåens udløb og Ramsar område nr. 27 - Vadehavet. Området modtager en totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år fra ejendommen. Dette inkluderer en merbelastning på 0,0 kg N/ha/år i forbindelse med ansøgningen.

Selvom belastningen er lille, påhviler det altid den godkendende myndighed at sikre at de særlige beskyttelsesinteresser der er forbundet med internationale naturbeskyttelsesområder. Med afsæt i Waddenzee-dommen (EF-domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02) fastlægges det, at der skal foretages en konsekvensvurdering hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at

projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke habitatområdet væsentligt eller når projektet risikerer at skade områdets bevaringsmålsætning.

En konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 indebærer, at alle de aspekter af et projekt, som i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen, skal identificeres før projektets godkendelse under hensyn til bedste videnskabelige viden på området. Der kan kun meddeles godkendelse af et projekt, hvis miljømyndigheden ud fra konsekvensvurderingen har opnået vished for, at projektet ud fra et videnskabeligt synspunkt, ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet.

Godkendelsen gives med afsæt i det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Overholder husdyrbruget beskyttelsesniveauet, vil det jf. principiel klagensævningsafgørelse (NMK-132-00109) som altovervejende hovedregel medføre, at husdyrbrugets ammoniakpåvirkning af omgivende Natura 2000-områder er uvæsentlig.

Det er Esbjerg Kommunes opfattelse, at der ikke er forhold der gør, at hovedreglen skulle være tilsidesat. I vurderingen er der lagt vægt på, at den stedlige kortlægning af habitatnaturtyper vurderes at være retvisende. Der er således ikke grund til at tro, at der findes ukortlagte habitatnaturtyper omkring anlægget.

I den konkrete sag vurderer Esbjerg Kommune samlet ud fra ovenstående afsnit vedrørende vurdering af naturområder inden for 1.000 m fra anlæg, herunder den kumulative effekt fra andre ejendomme, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper områderne er udpeget for at beskytte. Kommunen bemærker endvidere, at beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er overholdt. Kommunen finder derfor ikke, at der er grundlag for at stille skærpede vilkår eller meddele afslag hvad angår ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlægget.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Af habitatdirektivets bilag IV fremgår en række særlige dyre- og plantearter, der kræver streng beskyttelse. Esbjerg Kommune har konkret vurderet det ansøgte projekt i forhold til, hvorvidt dyrearternes yngle- og rasteområder kan beskadiges i arternes naturlige udbredelsesområde, og hvorvidt plantearterne kan blive ødelagt som følge af det ansøgte. Til vurderingen af arternes udbredelse og levesteder er anvendt "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" (faglig rapport nr. 635 fra Danmarks Miljøundersøgelser) og kommunens øvrige kendskab til arternes forekomst. De danske arter på habitatdirektivets bilag IV kan endvidere ses i denne godkendelses bilag 2.

Ud fra det generelle kendskab til arternes forekomst i Esbjerg Kommune vurderes det, at der kan være odder, snæbel, marsvin, vandflagermus, sydflagermus, pipistrel flagermus, markfirben og spidssnudet frø indenfor lokalområdet. Derudover er der specifikt kendskab i kommunen til forekomster af grøn mosaikguldsmed (ca. 16 km syd for anlægget), grøn kølleguldsmed (ca. 16 km syd for anlægget), strandtudse (ca. 2,5 km sydøst for anlægget), løgfrø (ca. 12 km øst for anlægget), stor vandsalamander (ca. 15 km øst for anlægget) og birkemus (ca. 9 km nordvest for anlægget).

Vedrørende arterne grøn mosaikguldsmed, grøn kølleguldsmed, birkemus, stor vandsalamander, løgfrø, strandtudse og spidssnudet frø vurderer Esbjerg Kommune, ud fra afstanden til de kendte forekomster og jf. gennemgangen vedrørende

påvirkning af naturområder fra ammoniakdeposition fra anlæg, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af arternes yngle- og rastesteder ved det ansøgte.

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvalen. Føden består af insekter som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde og sommer- og vinterophold. Der er ingen registreringer af flagermus nær ejendommens anlæg, men det kan ikke udelukkes at én eller flere arter kan raste eller yngle i området omkring anlægget. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ indflydelse på flagermus, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes ved driften af anlægget.

Især solbeskinnede skrånninger med veldrænet jord og lav vegetation kan være potentielle yngle- eller rasteområder for markfirben. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ effekt på en eventuel bestand af markfirben, da der ikke er potentielle yngle- eller rastesteder omkring ejendommens anlæg af ejendommens anlæg.

Odder er tilknyttet vandløb og søer, hvor de søger føde. Opsplitning af bestande og levesteder, forstyrrelser fra friluftsliv og anlægsarbejder samt ødelæggelse og forringelse af yngle- og rasteområder kan true odderen. Det vurderes jf. vurderingerne i afsnittet om påvirkning af omgivende natur ammoniak fra anlægget, at det ansøgte ikke vil give anledning til en væsentlig påvirkning af vandløb og søer i nærheden af ejendommens anlæg herunder.

Arterne snæbel og marsvin er tilknyttet Vadehavet og tilhørende vandløb. Disse arteres yngle- og rastesteder kan, grundet deres særlige karakter og udstrækning, ikke forventes at blive påvirket væsentligt af ammoniakemissionen fra husdyrbruget. Det vurderes derfor, at det ansøgte ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af de omgivende vandløb og marine områder (Vadehavet), som de nævnte arter benytter som raste- og ynglesteder.

Samlet konkluderes det på baggrund af ovenstående vurderinger, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for de forekommende bilag IV-dyrearter. Der kendes ikke til forekomster af bilag IV-plantearter som kan påvirkes eller ødelægges af projektet.

Bedst tilgængelige teknik (BAT)

Hvis ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på mere end 750 kg NH₃-N/år, skal kommunen i forbindelse med miljøgodkendelsen sikre sig, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget (stald og lager) er reduceret til et niveau, der svarer til det niveau for emission, der kan nås ved at anvende "bedst tilgængelig teknik (BAT)".

Den maksimale emissionen fastlægges på baggrund af reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og beregningerne sker via ansøgningssystemet. Det er op til det enkelte husdyrbrug at beslutte, hvilke virkemidler der tages i brug for at opfylde kravet til maksimal emission. Det er dog et krav, at de anvendte virkemidler er anført på Miljøstyrelsens teknologiliste.

I ansøgningen beregnes den samlede årlig ammoniakemission til 4.494 kg NH₃-N. Da dette niveau for ammoniakemission er lig eller mindre end det beregnede BAT-krav på 4.494 kg NH₃-N vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget har reduceret ammoniakemissionen svarende til emissionen ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik.

De virkemidler der kan anvendes til at reducere ammoniakemissionen er knyttet til valg af staldsystem/-teknologi og opbevaring af husdyrgødning. I den konkrete ansøgningen anvendes følgende virkemidler:

- Den nye stald indrettes med hhv. fast drænet gulv med skraber og ajlefløb og med dybstrøelse. Det er oplyst, at der ønskes anvendt ECO-floor.

Der stilles vilkår til valg af staldsystem.

Samlet set vurderer Esbjerg Kommune, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er reduceret til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

Alternative muligheder

Solbjergvej 23 er begrænset af byzone mod nord og fremtidig byzone mod vest. Det nuværende anlæg ligger op mod østsiden af Skads Mosevej. Mod øst er anlægget begrænset af vandløb/natur. Den ansøgte løsning anses derfor for den mest optimale løsning i forhold til ejendommens placering.

Den valgte løsning gør det muligt at lave en drivgang i mellem den nye og eksisterende løsdriftsstald, hvilket giver en god logistik på ejendommen. Derudover etableres der også en kalveplads i tilknytning til den nye stald. Det gør at produktionen bliver samlet på ejendommen og giver dermed en bedre logistik.

Der er ikke overvejet alternative placeringer af den nye stald.

Ansøger ønsker at etablere en ny gyllebeholder på modsatte side af Skads Mosevej. Gyllebeholderen vil således ligge centralt i forhold til gyllekørsel. Som nævnt ovenfor, er der flere begrænsninger i forhold til placering af nybyggeri på Solbjergvej 23. Hvis Gyllebeholderen etableres i tilknytning til de eksisterende driftsbygninger, vil det kunne begrænse en eventuel fremtidig udvidelse af ejendommen. Derudover vil den også ligge tættere på vandløb, og dermed udgøre en større forureningsrisiko.

Ud fra ovenstående vurderes det at det valgte projekt tager hensyn til omgivelserne (naboer m.m.), miljøet og husdyrbruget.

Bemærkninger i forbindelse med indledende annoncering af det ansøgte projekt

I forbindelse med offentliggørelse af det ansøgte projekt på Miljø- og Fødevareministeriets Digital MiljøAdministration den 1. maj 2019 til 15. maj 2019 har Esbjerg Kommune ikke modtaget bemærkninger til projektet.

Høring

I forbindelse med den offentlige høring i minimum 30 dage er der kommet bemærkninger fra naboen på Sdr. Skadsvej 46H, 6705 Esbjerg Ø, som oplyser, at hun oplever store lugtgener fra dyrene og lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

Ansøger er kommet med følgende kommentarer i forhold til de indkomne bemærkninger:

- I forbindelse med det ansøgte projekt tømmes den ældre stald nærmest byzonen for dyr og udvidelsen sker væk fra byzonen.
- Fremover afsættes dybstrøelse til biogas, hvilket betyder, at der vil være væsentligt mindre mængder dybstrøelse på møddingspladsen, da det kun vil dreje sig om den producerede mængde mellem afhentningerne fra biogas.
- Husdyrgødning udbringes på markerne så afgrøderne kan optage næringsstofferne f.eks. udbringes husdyrgødning efter græsslet (græshøst) for at sikre vækst i græsset. Udkørslerne forsøges foretaget samlet, så vidt som det er muligt, for at reducere dage med lugtgener. Dette betyder, at udbringningen kan strække sig over flere timer af døgnet. Der vil være fokus på at undgå udbringning indenfor 200 m af byzone på lørdage samt søn- og helligdage.

Som ovenfor nævnt reduceres mængden af dybstrøelse på møddingspladsen, hvilket er med til at reducere lugtbelastningen fra gødningsopbevaring. Nogle af de ældre staldbygninger tages ud af drift, og derfor flyttes midtpunktet for lugt længere mod syd og dermed længere væk fra byzonen.

I følge beregningerne i ansøgningssystemet overholder husdyrbruget genegrænsen for lugt til byzone. Lugt vil fortsat kunne registreres udenfor genegrænsen, men i en grad, så man ikke vil karakterisere det som væsentlig generende.

Udbringning af husdyrgødning er et forhold der ikke er omfattet af nærværende miljøgodkendelse. Det reguleres af husdyrgødningsbekendtgørelsens regler. For at imødegå lugtgener er der i bekendtgørelsen fastsat regler om, at husdyrgødning ikke må udbringes på lørdage og søn- og helligdage indenfor et afstandskrav på 200 m til byzone.

Gyllebeholderne er forsynet med tæt overdækning i form af flydelag, og omrøres kun i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Dette er ligeledes med til at reducere lugtgener.

På baggrund af ovennævnte vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget vil kunne drives uden at medføre væsentlige lugtgener for omkringboende, når vilkårene i miljøgodkendelsen samt reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen overholdes.

Samlet vurdering

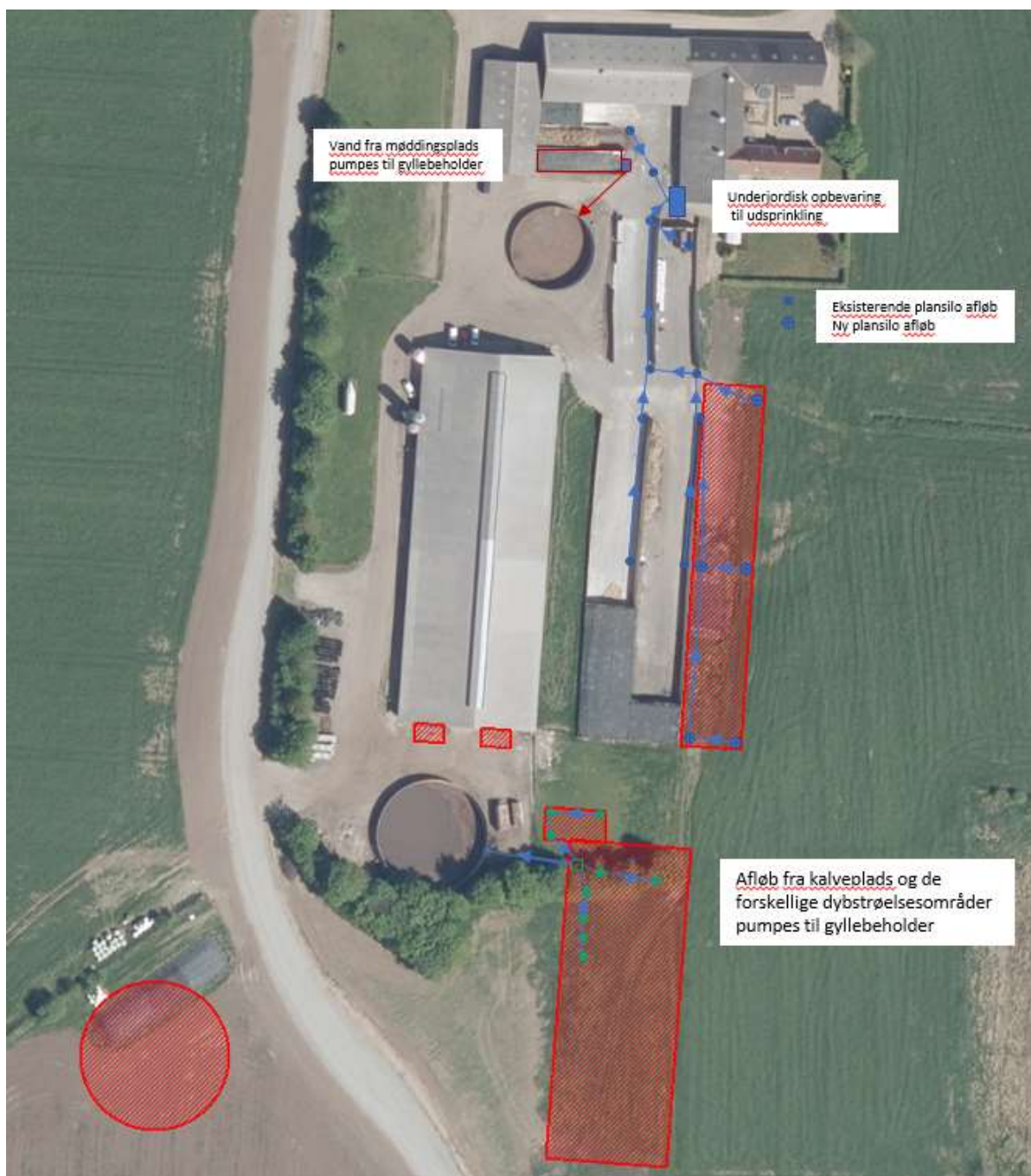
Husdyrbrugets væsentlige direkte og indirekte påvirkning af miljøet er beskrevet i miljøgodkendelsen. Husdyrbruget opfylder det gældende beskyttelsesniveau for ammoniak og lugt og vurderes ikke at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ effekt i forhold til følgende punkter:

- 1) Befolkning og menneskers sundhed
- 2) Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bi-lag IV-arter
- 3) Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima
- 4) Materielle goder, kulturarv og landskabet
- 5) Samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4
- 6) Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne nr. 1-5

Esbjerg Kommune vurderer, at der kan meddeles godkendelse til husdyrbruget, da det ansøgte ikke medfører væsentlig virkning på miljøet.

Bilag 1

Afløbsplan

Bilag 2

Landskabsanalyse, Solbjergvej 23

Projekt

I den sydlige ende af den eksisterende kostald (bygning 6) opføres to mindre tilbygninger på ca. 4,5 x 7,2 m til malkerobotter.

Der opføres en ny ungdyrstald på ca. 30 x 79 m. Højde til kip bliver 9,95 m (bygning 8). Bygningen placeres syd for den eksisterende kostald. Bygningen opføres i samme materialer som den eksisterende kostald. Dvs. side i røde mursten med grå/hvid gardiner over. Gavlene bliver med ca. 3 m høje rødstensmur og gavltrekant i lysegrå stålplader. Taget bliver grå eternittag. Der etableres en drivgang i mellem ungdyrstalden og kostalden.

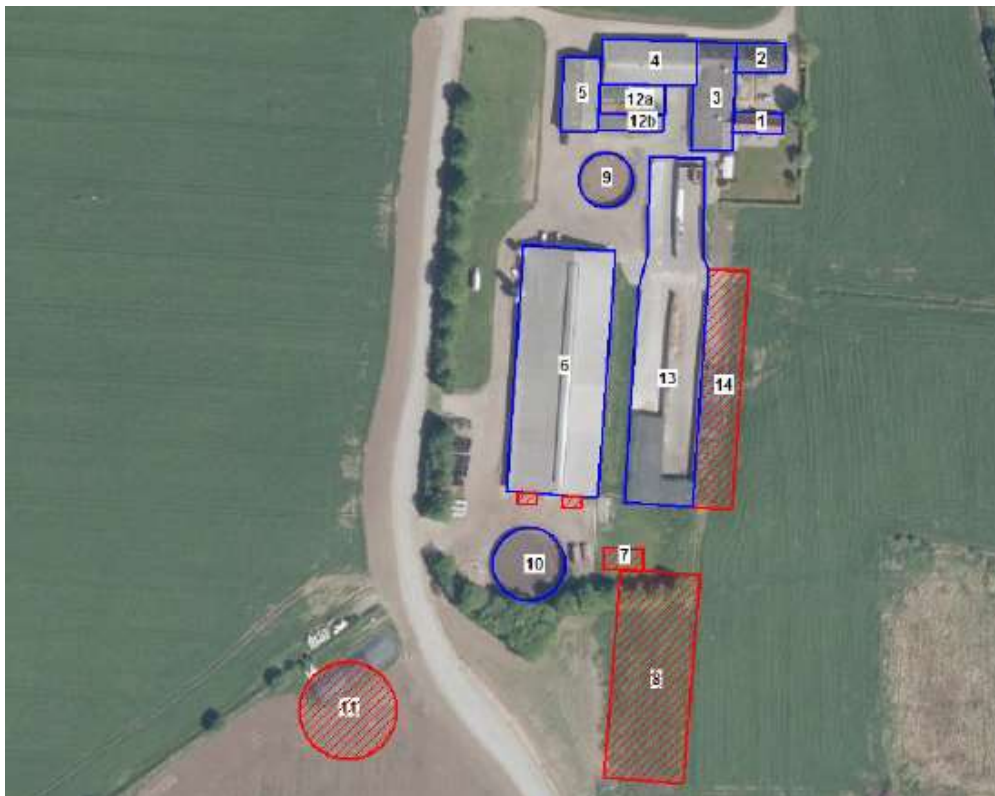
Ved den nordlige gavl af den nye ungdyrstald etableres et befæstet areal på 8 x 15 m til kalvehytter.

På vestsiden af Skads Mosevej opføres en ny betonelementgyllebeholder på 4.000 m³. Diameteren er 35,5 m. Elementhøjden er 4,0 m. Beholderen nedgraves, således at højde over terræn bliver 2,5 m. Gyllebeholderen etableres med naturligt flydelag.

På østsiden af de eksisterende plansiloer laves en ensilageplads på 15 x 90 m. Pladsen laves med min. 2 m randbelægning mod afløb.

Der etableres yderligere beplantning syd for ny stald og gyllebeholder.

Kortet herunder viser placering af det ansøgte og de øvrige bygninger, med nummerering.

Bindinger

- KP18-30 Kulturmiljø
- KP18-30 Større sammenhængende landskab
- KP18-30 Værdifuldt landskab

Erhvervsmæssig nødvendighed

Det ansøgte omfatter almindeligt landbrugsbyggeri, af en størrelse, der må betragtes som normalt og repræsentativt for moderne dansk landbrugsbyggeri. På den baggrund vurderes det, at det ansøgte er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom.

Topografi

Det ansøgte er beliggende i kote 21-22 på kanten af Esbjerg Bakkeø.

Gennem terrænet, vest, syd og øst for det ansøgte findes lavninger, således at anlægget er placeret på en terrænhævning. I lavningerne løber mindre vandløb, Krogsgård Møllebæk og Skads Bæk, mod syd. Grundet de stedlige forhold, herunder slørende virkning af bygninger og beplantning, fremstår placeringen dog ikke så prominent i landskabet, som topografien umiddelbart indikerer.

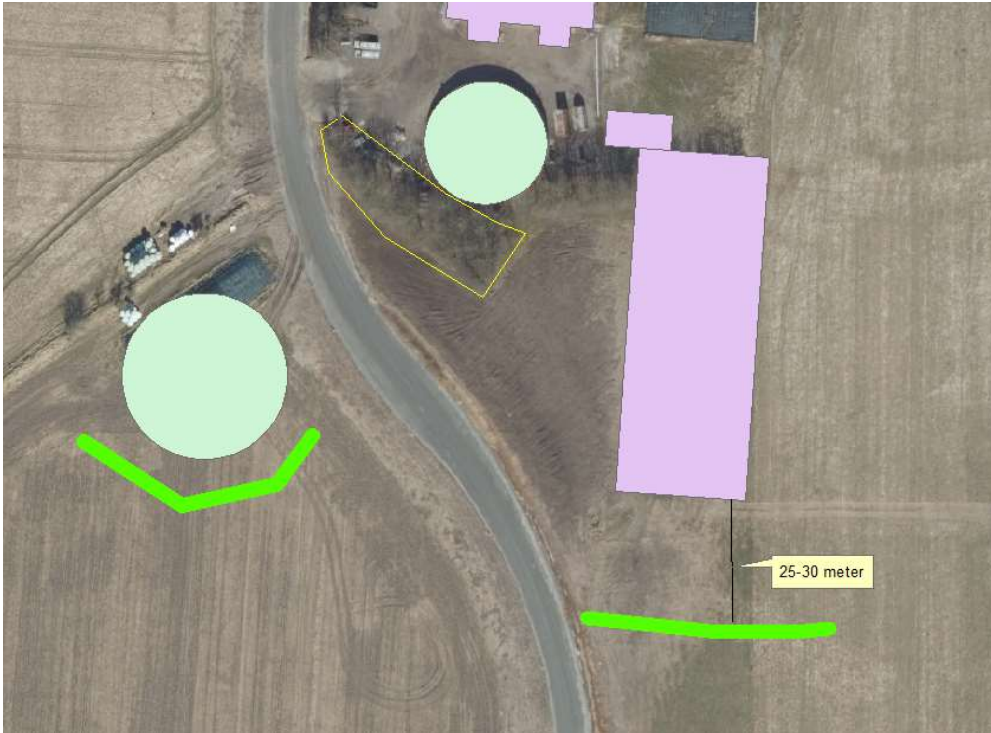
Gårdanlægget har dermed en i nogen grad synlig placering i terrænet.

Bevoksning

Bevoksningen i området udgøres af Solbjerg Plantage mod øst og diverse små plantninger og flere læhegn, mod nord, vest og syd. Indsigten til anlægget er derfor mindre end hvad der kan forventes i relation til den stedlige topografi.

Det gamle gårdanlæg er omkranset af beplantning. Den seneste udvidelse ligger uden for den eksisterende beplantning, og vil medføre at dele af den eksisterende beplantning vil blive fjernet. Der stilles derfor vilkår om slørende beplantning i forbindelse med ny gyllebeholder og ny staldbygning. Herved vil gyllebeholder og stald blive sløret mod indsiget fra syd og anlægget vil syne af mindst muligt i landskabet.

Kortet viser hvor der skal plantes nyt og hvilken beplantning der skal bevares (fed grøn streg er ny 3-rækkede læhegn og gult omrids er beplantning der skal bevares).

Bebyggelse

Bebyggelsen i området er domineret af landsbyerne Andrup og Skads. Uden for landsbyerne ligger bebyggelsen spredt og består overvejende af mindre ejendomme. Der er få større gårdanlæg. Ansøgers gård er den største i området. Det vurderes at udbygningen af gårdanlægget ikke vil ændre ved bebyggelsesstrukturen i området.

Infrastruktur/tekniske anlæg

Ansøgers ejendom er beliggende ca. 100 meter syd for Solbjergvej og umiddelbart øst for Skads Mosevej.

Kulturforhold

Umiddelbart vest for det ansøgte er et beskyttet dige. Ved byggeriet af gyllebeholderen, som ligger i forbindelse med diget, vil det blive sikret at der ikke sker skade på diget.

Foruden dette er anlægget placeret indenfor udpeget kulturmiljø. Der er tale om udpegning i forhold til landsbyen Skads. Landsbyen har andelstræk. Fremhævede bevaringsværdier er husene langs Skads Hovedvej, der er gedigne rødstensbygninger fra de første årtier af 1900-tallet. Ved den vestlige indkørsel til byen ligger to gårde karakteristisk på skrå i forhold til hovedvejen. Gårdene er ret velholdte og danner en fin indgang til byen.

På Solbjergvej 25 ligger en firlænget, stråtækt, fredet gård fra 1854.

Det ansøgte vurderes ikke at påvirke de nævnte kulturværdier. Med hensyn til Solbjergvej 25, er der en tæt beplantning mellem Solbjergvej 23 (det ansøgte) og den fredede ejendom. Man kan således ikke se fra den ene til den anden.

Nærmeste fredede areal er kirkefredning ved Skads Kirke beliggende ca. 750 meter nord for anlægget. Nærmeste fortidsminde er gravhøje ca. 700 meter mod nord.

Sårbarhed

Området er sårbart overfor større tekniske anlæg i, eller på kanten af lavningerne ned mod vandløbene. Gårdanlægget er trukket tilbage, sådan at det fremstår højt placeret, men ikke på eller ved skråningerne ned mod lavninger. Placering er således ikke dominerende i landskabet.

Den stedlige topografi og beplantning gør, at der primært er indsiget til den eksisterende stald fra Skads Mosevej og fra den del af Solbjergvej der ligger lige nord for anlægget, og igen fra Solbjergvej ved Andrup. Endvidere er der indsiget fra et kort stykke af Krosgårdsvej syd for Andrup.

Det vurderes, at det ansøgte, med beplantningen, vil have samme synlighed som det eksisterende staldanlæg, og derfor kun er begrænset synligt i landskabet.

Det ansøgte vil derfor ikke føre til væsentlig påvirkning af det omgivende landskab.

Konklusion

Det vurderes, at udbygningen af gårdanlægget, vil påvirke det stedlige landskab i svag grad, da gårdanlægget er beliggende på en tunge ud i et lavere beliggende landskab.

Grundet orienteringen af det ansøgte i forhold til de eksisterende bygninger, den stedlige topografi og bevoksning, vurderes påvirkningen dog at være forholdsvis beskeden, og ikke væsentlig.

Krav til det ansøgte

Det ansøgte samlede højde må ikke overstige 10 meter over terræn og skal udformes som anført herover. Der stilles vilkår herom.

Der skal endvidere etableres beplantning syd for den nye gyllebeholder og den nye stald. Eksisterende beplantning markeret med gult på kortet herover skal bevares. Nye hegn skal bestå af 3 rækker hjemmehørende arter af løvfældende træer og buske.

Bilag 3

Natura 2000-områder og det samlede udpegningsgrundlag for disse, samt de særligt beskyttede arter:

Udpegningsgrundlag - habitatområder

Habitatområde 78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde

Arter:

1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)

1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)

1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)

1103 Stavsild (*Alosa fallax*)

1106 Laks (*Salmo salar*)

1113 *Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

1351 Marsvin (*Phocoena phocoena*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

1364 Gråsæl (*Halichoerus grypus*)

1365 Spættet sæl (*Phoca vitulina*)

Naturtyper:

1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand

1130 Flodmundinger

1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe

1150 * Kystlaguner og strandsøer

1160 Større lavvandede bugter og vige

1170 Rev

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

1320 Vadegræssamfund ¹⁾

1330 Strandenge

2110 Forstrand og begyndende klitdannelser

2120 Hvide klitter og vandremiler

2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)

2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

2160 Kystklitter med havtorn

2170 Kystklitter med gråris

2180 Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter

2190 Fugtige klitlavninger

2310 Indlandsklitter med lyng og visse

2330 Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene

3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

3160 Brunvandede søer og vandhuller

3260 Vandløb med vandplanter

4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng

4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop

7150 Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tør

7230 Riggær

9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund

91D0 * Skovbevoksede tørvemoser

91E0 Elle- og askeskov ved vandløb, søer og væld

¹⁾ Vadegræs er indført (ca. 1930) til Danmark og er invasiv. Typen kræver derfor ikke beskyttelse

Udpegningsgrundlag - fuglebeskyttelsesområder:

Y=Ynglende i.h.t. DMU's database

T=Trækkende i.h.t. DMU's database

Kriterier (F1-F7, se www.blst.dk)

SPA 51, Ribe Holme og enge med Kongeåens udløb

Rørdrum

Y

F3

Hvid stork

Y

F1

Rørhøg	Y		F3
Hedehøg	Y		F1
Sorthovedet måge	Y		
Bramgås		T	
Plettet rørvagtel	Y		F1
Engsnarre	Y		F1
Klyde	Y		F1
Hjejle		T	F2, F4
Brushane	Y		F1
Mosehornugle	Y		F1
Blåhals	Y		F1
Kortnæbbet gås		T	F4
<i>SPA 57 Vadehavet</i>			
Bramgås		T	F2, F4
Klyde	Y	T	F1,F2, F4
Hvidbrystet præstekrave	Y	Tn	F1,F2
Hjejle		T	F2, F4
Mosehornugle	Y		
Blåhals	Y		
Lille kobbersneppe		T	F2, F4
Dværgmåge		Tn	F2, F5
Sandterne	Y		F1
Splitterne	Y		F1
Fjordterne	Y		F1
Havterne	Y		F1
Dværgterne	Y		F1
Mørkbuget knortegås		T	F4
Lysbuget knortegås		T	F4
Gravand		T	F4
Pibeand		T	F4
Krikand		T	F4
Spidsand		T	F4
Skeand		T	F4
Ederfugl		T	F4
Sortand		T	F4,F7
Strandhjejle		T	F4
Strandskade		T	F4
Stor regnspove		T	F4
Rødben		T	F4
Hvidklire		T	F4
Islandsk ryle		T	F4
Havørn		T	
Blå kærhøg		T	
Vandrefalk		T	
Kortnæbbet gås		T	
Grågås		T	
Sandløber		T	F4
Bilag IV-arter:			
Fortegnelse over i Danmark nuværende naturligt hjemmehørende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV (evt. blot som strejfgæster, markeret med "):			
<i>Dyrearter</i>			
Pattedyr			
Alle arter af småflagermus (Microchiroptera spp.)			
Hasselmus (Muscardinus avellanarius)			
Birkemus (betulina)			
Odder (Lutra lutra)			
Marsvin (Phocoena phocoena)			
Alle andre arter af hvaler (Cetacea spp.)			
Krybdyr			
Læderskildpadde (Dermochelys coriacea)			
Uægte karete (Caretta caretta)"			

Bastardskildpadde (*Lepidochelys kempii*)
Europæisk sumpskildpadde (*Emys orbicularis*)
Markfirben (*Lacerta agilis*)

Padder

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*)
Klokkefrø (*Bombina bombina*)
Løgfør (*Pelobates fuscus*)
Løvfør (*Hyla arborea*)
Spidssnudet frø (*Rana arvalis*)
Springfrø (*Rana dalmatina*)
Strandtudse (*Bufo calamita*)
Grønbroget tudse (*Bufo viridis*)

Fisk

Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

Insekter

Bred vandkalv (*Dytiscus latissimus*)
Lys skivevandkalv (*Graphoderus bilineatus*)
Eremit (*Osmoderma eremit*)
Sortpletet blåfugl (*Maculinea arion*)
Grøn mosaikguldsmed (*Aeshna viridis*)
Stor kærguldsmed (*Leucorrhinia pectoralis*)
Grøn kølleguldsmed (*Ophiogomphus cecilia*)

Bløddyr

Tykskallet Malermusling (*Unio crassus*)

Planter

Enkelt månerude (*Botrychium simplex*)
Vandranke (*Luronium natans*)
Liden Najade (*Najas flexilis*)
Fruesco (*Cypridium calceolus*)
Mygblomst (*Liparis loeselii*)
Gul stenbræk (*Saxifraga hirculus*)
Krybende sumpskærm (*Helosciadium repens* (= *Apium repens*))

Produktion: Esbjerg Kommune
Foto: Torben Meyer

Esbjerg
Kommune

Torvegade 74, 6700 Esbjerg
Tlf: 7616 1616 - Fax: 7616 0969
miljo@esbjergkommune.dk
www.esbjergkommune.dk